

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

[Sverige, F. K. P. R.]

Statsrätt
Beta

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

LANDSFÖRENINGEN OCH LOKALFÖRENINGARNA

FÖR

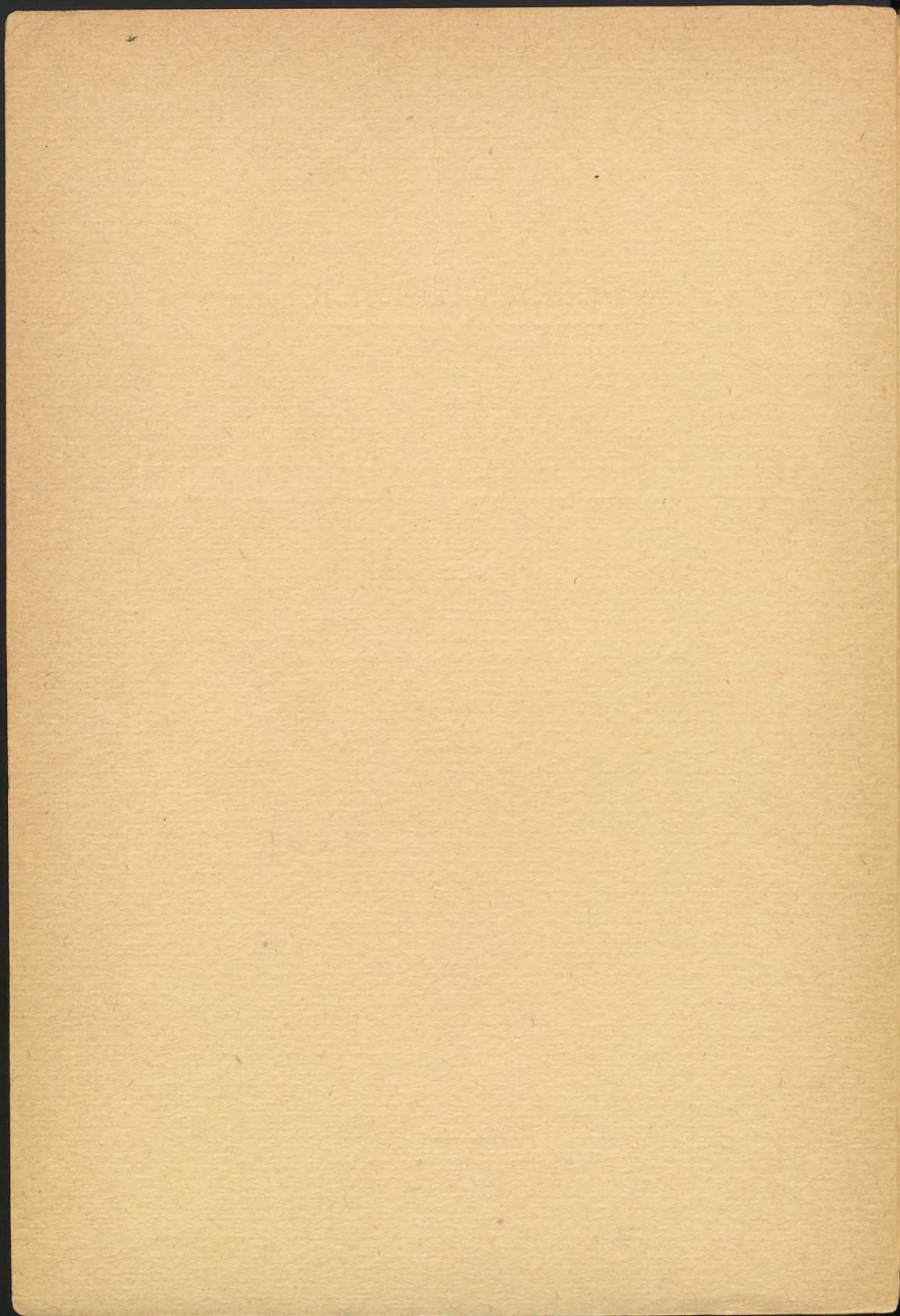
KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT

1909.

STOCKHOLM

OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI, 1910.

ÅRSBERÄTTELSE
FÖR
LANDSFÖRENINGEN
OCH
LOKALFÖRENINGARNA
FÖR
KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT
1909.

STOCKHOLM
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI
1910

Centralstyrelsens

för

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt

årsberättelse 1909.

Det förflutna året kan betecknas såsom ett märkesår för den kvinnliga rösträttsrörelsen i Sverige. Visserligen är ännu icke målet — *politisk* rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män — uppnått, men genom riksdagens slutliga antagande av den med 1907 års rösträttsreform förbundna kommunalreformen, varigenom kvinnor tillerkännas kommunal valbarhet, har kvinnornas kommunala inflytande betydligt ökats, och därigenom även det politiska. Om den kvinnliga rösträttsfrågans aktualitet och rörelsens styrka vittnar dessutom den behandling, som kom frågan till del vid årets riksdag. Konstitutionsutskottets tillstyrkande och Andra kammarens beslut den 24 april äro betydelsefulla steg framåt mot frågans slutliga avgörande.

Landsföreningens arbete har bedrivits med samma energi som hittills. 26 nya rösträttsföreningar ha bildats under året i olika delar av landet. De nya föreningarna äro: Mora, Avesta, Flen, Torshälla, Norrsundet, Hamrånge, Bollnäs, Färila, Ockelbo, Färgelanda, Torsåker, Tvååker, Stenstorp, Skurup, Skövde, Båstad, Tierp, Hellekis, Årnäs, Hallsberg, Degerfors, Norberg, Gössäter, Motala, Kungsbacka och Nässjö. Av gamla föreningar hava Vadstena och Sundbyberg upphört såsom självständiga. Den förra har anslutit sig till Linköping, den senare till Stockholm. Kiruna F. K. P. R. har på grund av lokala svårigheter sett sig tvungen att tillsvidare nedlägga arbetet. Föreningsantalet, som vid 1908 års slut var 134, uppgick således den 31 december 1909 till 157. Länsförbund

*Antalet
lokalför-
eningar.*

ha under året bildats i Älvsborgs och Södermanlands län, och om man medräknar det i början av 1910 bildade Skaraborgs länsförbund, har länsförbundens antal stigit till 10.

*Central-
styrelsens
årsmöte.*

I Centralstyrelsens 6:te årsmöte, som ägde rum i Örebro 8—9 januari, deltog 64 centralstyrelsemedlemmar, representerande 56 föreningar. Dessa voro: fröken Carolina Falk och fröken Lovisa Pettersson, suppleant, Arboga; fru Ida Nordström, Arvika; fröken Signe Cederquist, suppleant, Borås; fru Anna Lindström, Edsvalla; fröken Emma Lambère, suppleant, Eksjö; fru Agda Wiberg-Söderberg, Elmhult; fru Sofi Lindstedt, Engelholm; fru Emma Robbert, Eskilstuna; fröken Gerda Martin, suppleant, Falun; fröken Otilia Marin och fröken Alma Rundberg, suppleant, Filipstad; fröken Elin Pälman, Gnesta; fru Klara Lindh, suppleant, Gävle; fru Frigga Carlberg, Göteborg; fru Zelma Göranson, Hedemora; fröken Else Törnmarck, Hjo; fröken Alma Persson, Hudiksvall; fru Kristina Borg, Hälsingborg; fröken Ellen Stenborg, Hörby; fröken Adèle Wetterlindh, Jönköping; fröken Thekla Schmidt, Karlskrona; fröken Sigrid Kruse, Karlskrona; fru Gerda Hellberg, Karlstad; fröken Maja Forsslund, Kopparberg; fru Ella Billing, Kristianstad; fröken Kerstin Andersson, Kumla; fröken Amelie Salén, suppleant, Köping; fröken Hanna Gerdtzon, Lilla Edet; fröken Jenny Wallerstedt, Linköping; fru Fejan Forsslund, Ludvika; d:r Sofia Holmgren, Malmö; fru Andriette Florén, Mariestad; fru Frida Danielsson, Norrköping; fröken Ingrid Örström, Nyköping; fru Augusta Tonning, Ronneby; fru Hanna Hesselbom och fru Ida Johansson, suppleant, Säffle; fru Jenny Velander, Skara; fröken Adolfina Erikson, Skutskär; fröken Anna Åkerberg, Sollefteå; d:r Lydia Wahlström, Stockholm; fröken Signe Bergman, Stockholm; fröken Axianne Thorstenson, Stockholm; fru Ezaline Boheman, suppleant, Stockholm; fru Augusta Widebeck, Strängnäs; fröken Elin Wahlqvist, Sundsvall; fröken Maria Larsson, Söderhamn; fröken Annie Nyström, suppleant, Söderköping; fröken Signe Wollter, Trollhättan; fröken Mimmi Jakobson, suppleant, Uddevalla; fröken Anna Grönfeldt, suppleant, Umeå; fröken Elisabet von Post, suppleant, Uppsala; fröken Olivia Andersson, suppleant, Varberg; fru Alma Lénström, suppleant, Vaxholm; fröken Esther Boman, Vimmerby; fru Caroline Benedicks-Bruce, suppleant, Visby; fru Gerda Assarsson, Västervik; fru Maja Strandberg och fru Ruth Randall-Edström, suppleant, Västerås; d:r Gulli Petrini, Växjö; fröken Anna Borgström och fru Tekla Larson, suppleant, Örebro; fröken Anna Hultqvist, suppleant, Östersund.

Första dagens enskilda möte upptogs till större delen av föreningsangelägenheter; på aftonen hölls ett halvenskilt möte. Andra dagen hölls dels ett enskilt möte på förmiddagen och dels ett offentligt opinionsmöte på aftonen.

Mötet öppnades av d:r Lydia Wahlström, som med några inledningsord erinrade om och beklagade den stora förlust, som Landsföreningen lidit genom att dess förutvarande ordförande, fröken Anna Whitlock, av hälsoskäl måst avsäga sig detta uppdrag. Hon uttalade ett varmt tack för fröken Whitlocks stora arbete i kvinnornas rösträttssak och hoppades att något av fröken Whitlocks starka och varma anda skulle komma att vila över mötet. Fröken Whitlock valdes till ständig ledamot av centralstyrelsen.

Därefter företogs val av ordförande, v. ordförande, skattmästare och sekreterare. Härtill utsågos genom slutan omröstning: d:r Lydia Wahlström, fröken Signe Bergman, fröken Axianne Thorstenson och fru Ezaline Boheman. Till vice skattmästare utsågos dessutom fröken Thorborg Widebeck.

På förslag av V. U. beslöts att så många som möjligt av centralstyrelsens medlemmar skulle delta i en uppvaktning för konungen på hans allmänna mottagning den 12 januari. 37 centralstyrelsemedlemmar antecknade sig såsom deltagare.

Sedan alla föreningsärenden behandlats och man diskuterat bästa sättet att stödja svagare F. K. P. R. och att göra dem mera tilldragande och sammanhållande, inleddes frågan: *Vore det ej lämpligt att under 1909 års riksdag anordna ett extra ombudsmöte?* av fröken Elin Wahlqvist, som ansåg, att ett dylikt möte skulle verka uppräckande på föreningslivet. Under diskussionens gång framkom även ett förslag att anordna ett stort rösträttsmöte under sommaren. Mötet enades om att uppdraga åt V. U.

1) att med hänsyn till den politiska situationen bestämman om sammankallande av ett extra centralstyrelsemöte;

2) att under sommaren i huvudstaden anordna ett kvinnopolitiskt massmöte för hela landet.

På aftonens halvenskilda möte inledde fröken Anna Sundbom och d:r Gulli Petrini frågan: *Vad kan göras för att få ungdomen att livligare delta i rösträttsrörelsen?* Det framhölls, att man redan i hemmet borde bibringa barnen intresse för sociala frågor och att man sedan ytterligare borde öka detta genom att giva ungdomen en levande kunskap om det

nuvarande samhället och väcka dess ansvarskänsla gentemot detsamma. Därigenom skulle även intresset för den kvinnliga rösträttsfrågan väckas.

Den andra frågan: *Varför böra religiöst övertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?* inleddes av fru Sofi Lindstedt, d:r Lydia Wahlström och fröken Jenny Wallerstedt. De olika tal. betonade nödvändigheten av att de religiösa kvinnorna förde kristendomens talan ut i det offentliga livet och icke voro rädda att påtaga sig ansvaret för reformers, sådana som kvinnorösträttens, genomförande. För att kunna fylla den kristliga uppgiften att vara ett ljus och salt i världen, måste kvinnorna också träda ut i världen — ut på arbetsfältet.

På andra dagens enskilda möte upptogs till diskussion frågan om sättet för en systematisk påverkan av landets press, och mötet enades om följande beslut:

1) att i varje lokalförening skall utses en person, som bevakar föreningens intressen i pressen samt ombesörjer tidningsurklipp och insänder dem till V. U.

2) att centralstyrelsen skall föranstalta om utgivandet av serie artiklar, liknande C. S. A:s, Verdandis och Heimdals.

Fröken Jenny Wallerstedt inledde frågan: *Huru kan den kvinnliga rösträttsrörelsen bäst utbredas bland landsbygdens kvinnor?* Tal. framhöll, att man här hade att göra med ett ganska hårdarbetat material och att man måste visa stor urskillning i fråga om agitationsmedel. Ett verksamt medel vore anskaffandet av goda föreläsare, agitation genom lämpliga flygblad och personlig påverkan, samt upprättande av filialer till närmaste rösträttsförening på orter, där nya självständiga föreningar av en eller annan orsak icke kunde komma till stånd.

I samband härmed beslöt mötet, på förslag av V. U., att utlysa en pristävlan om ett kortfattat flygblad i den kvinnliga rösträttsfrågans elementära grunder, särskilt avsett för allmogens kvinnor.

D:r Gulli Petrini inledde frågan: *Vad kunna kvinnorna göra för att inverka på valen till Första kammaren?* och betonade vikten av att kvinnorna nu efter den nya valordningens genomförande började agitera även vid elektorvalen till Första kammaren.

Frågan: *Huru förmå Allmänna valmansförbundet att upptaga kvinnornas rösträtt på sitt program?* Inleddes av fröken Axianne Thorstenson, som framhöll betydelsen av att

för kvinnans rösträtt vinna högerens förmämsta politiska organisation.

Fru Frigga Carlberg inledde frågan: *Böra ej kvinnorna ansluta sig till ett bestämt parti?* Tal. framhöll omöjligheten för kvinnorna att *en corps* ansluta sig till ett politiskt parti och att individens deltagande i politiskt parti-liv måste ske frivilligt och av övertygelse för att vara till verkligt gagn. Dessutom framhölls vikten av att de enskilda kvinnorna anslöte sig till respektive partiorganisationer, vilka numera voro öppna även för kvinnliga medlemmar. Dock borde kvinnorösträttsrörelsen såsom sådan värna om sin politiska neutralitet, vilken vore av vital betydelse för rörelsen.

Centralstyrelsemötet fick en värdig avslutning genom det offentliga opinionsmöte, som hölls i Karolinska läroverkets högtidssal inför en tacksam och talrik publik. Intressanta anföranden höllos av d:r Lydia Wahlström, fru Jenny Velander, f. d. riksdagsmannen G. O. V. Lindgren och redaktör Arvid Grundel.

Mötet antog enhälligt följande, av centralstyrelsen föreslagna resolution:

»Män och kvinnor till ett antal av 600, samlade till offentligt möte i Örebro den 9 januari 1909, uttala såsom sin åsikt att, då det vilande förslaget om allmän rösträtt för män efter all sannolikhet av innevarande riksdag kommer att antagas, frågan om allmän rösträtt för kvinnor bör omedelbart därpå upptagas till lösning. Denna fordran är så mycket mera berättigad som, efter utgången av 1908 års val, en säker majoritet för kvinnans rösträtt bör kunna påräknas inom Andra kammaren.»

På aftonen voro centralstyrelsens medlemmar av Örebro F. K. P. R. inbjudna till en animerad fest på Örebro Hotell, i vilken även flera av stadens honoratiories deltog.

Den på centralstyrelsemötet beslutade uppvaktningen för konungen ägde rum den 12 januari. Landsföreningens ordförande, d:r Lydia Wahlström, framförde i ett kort tal kvinnornas önskan, att konungen skulle göra sitt inflytande gällande, så att frågan om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor bleve upptagen till genomförande omedelbart efter sedan det vilande förslaget om allmän rösträtt för män blivit slutgiltigt antaget. För sin del uttalade konungen sina sympatier för saken, men kunde för det närvarande ingenting lova. Dock uttalade han den förhoppningen, att landet i en ej alltför avlägsen framtid skulle komma i tillfälle att mera direkt

*Uppvakt-
ningen
för
konungen.*

tillgodogöra sig det kvinnliga inflytandet även i det politiska livet och lovade genom vad på honom ankomme söka medverka till frågans lyckliga lösning.

*Festen
för fröken
Anna
Whitlock.*

Dagen efter uppvaktningen för konungen hölls på Höganloft på Skansen en fest för Landsföreningens avgångna ordförande, fröken Anna Whitlock. Denna fest, i vilken deltog dels ett 40-tal i staden varande representanter från landsorten, dels ett par hundra personer från Stockholm, präglades av en stark och entusiastisk stämning och utgjorde ett ytterligare bevis på den saknad, varmed Landsföreningen skildes från sin värderade och avhållna ordförande. Vid festen uppfördes en av fröken Elin Wägner författad »Enquête i Hades», där svenska historiska kvinnor, från valkyriorna till Fredrika Bremer, uppträdde och uttalade sig om kvinnans politiska rösträtt.

*Den Internationella
Rösträttsalliansens
5:te kongress.*

Den Internationella rösträttsalliansens 5:te kongress ägde rum i London den 26 april—1 maj. Sverige var här representerat av en fulltalig delegation eller 6 delegerade och 6 suppleanter. Dessa, som utsetts av centralstyrelsemötet i Örebro, voro: fröken Signe Bergman, fru Frigga Carlberg, fru Anna Wicksell, fröken Anna Kleman, d:r Gulli Petrini, fru Hilma Söderberg-Böving, delegerade. Suppleanter voro: fru Ellen Hagen, fru Caroline Benedicks-Bruce, fru Ruth Randall-Edström, fru Ella Billing, fru Elisabeth Wærn-Bugge och fröken Ella Grönwall. Dessutom var Centralförbundet för socialt arbete representerat av redaktör G. H. von Koch och fru Carola Sahl von Koch samt Sveriges kvinnliga fredsförening av fröken Alfhild Lamm och fröken Elin Wägner.

Av Alliansens 21 anslutna länder hade 18 skickat representanter till kongressen. Norge hade sänt en av regeringen utsedd officiell representant, fru F. M. Qvam, som hade de hedrande uppdragen att framföra såväl den norska regeringens som Norges engelskfödda drottningens hälsning till kongressen, med önskan om framgång för Alliansens arbete. Utom av den till Alliansen anslutna engelska Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt voro England och Skottland representerade av icke mindre än 18 föreningar med olika sociala och politiska syften. Suffragetterna hade dock icke sänt någon officiell representant. Två männens föreningar för kvinnans politiska rösträtt, den engelska och den holländska, hade däremot sänt delegerade. Särskild uppmärksamhet ägnades, såsom naturligt var, den yngsta av dessa manliga föreningar, den holländska, och dess ordförande, d:r van Straaten.

Ansökningar om anslutning till Alliansen från nybildade landsföreningar i Frankrike och Belgien beviljades.

Huvudparten av den för kongressen anslagna tiden upptogs av diskussion i samband med antagande av arbetsordning och nya stadgar. Bland viktigare bestämmelser i de nya stadgarna må nämnas möjlighet för flera rösträttsföreningar inom samma land att under vissa förutsättningar vinna inträde i Alliansen. Representantskapet bestämdes till 12 eller lika för alla länder liksom förut. I länder med flera anslutna föreningar uppdelas representantskapet i förhållande till de respektive föreningarnas medlemsantal. För att granska ansökningar från nya föreningar och besluta om dessas antagande tillsattes en kommitté av tre personer med mrs. Chapman Catt som ordförande. I denna kommitté invaldes en av den svenska delegationens, särskilt för sin insats i utarbetandet av de nya stadgarna, mest bemärkta medlemmar, fru Anna Wicksell.

Enligt de nya stadgarna skall Alliansen härnäst hava regelbundna fyraårssammanträden (i stället för vart femte år som förut) med val av funktionärer m. m. Mellan dessa ordinarie sammanträden kunna extra kongresser anordnas. På grund av en av delegerade från olika länder på londonkongressen allmänt uttalad önskan, att en sådan extra kongress skulle komma till stånd 1911 och förläggas till Sverige, vilket ansågs vara det land, som närmast borde ifrågakomma, beslöto de svenska delegerade i London, som väl insågo förslagets vikt och betydelse för den svenska rörelsen, att till Alliansen framställa en *villkorlig* inbjudning till kongress i Stockholm under första hälften av juni 1911.¹

I en av amsterdamskongressen utlyst pristävlan om en internationell rösträttsfana och ett internationellt rösträttsbanér blev det fröken Eivor Hedvalls från Liciums atelier, Stockholm, utgångna förslag, som avgingo med segern, dock med villkor att en del smärre ändringar bleve vidtagna. Färgerna bestämdes till vitt och guld. Att avgöra om det slutliga antagandet tillsattes en kommitté av tre personer, med fröken Signe Bergman som en av de kommitterade.

Ett av den svenska delegationen framställt förslag om utbyte av rösträttslitteratur de olika länderna emellan antogs av kongressen.

¹ Det slutliga avgörandet om en sådan inbjudning måste naturligtvis överlämnas till centralstyrelsen. Denna har också på möte i Jönköping i januari 1910 enhälligt tillstyrkt londondelegationens inbjudning.

Genom den lyckliga omständigheten, att vid kongressens öppnande ett telegram från Sverige med meddelande om Andra kammarens epokgörande beslut i den kvinnliga rösträttsfrågan blev uppläst, blev Sverige på ett alldeles särskilt sätt uppmärksammat under denna kongress. Också är Sverige numera genom fröken Signe Bergmans val till en av Alliansens tre sekreterare representerat inom dess styrelse.

Det överfyllda kongressprogrammet gav mycket litet rum för de olika länderna att låta höra sina talare. Sverige hade fått sig tilldelat ett anförande på 10 minuter över självvalt ämne samt en redogörelse på fem minuter över det viktigaste som inträffat under året. Dr Gulli Petrini, som åtagit sig det första, gav en mycket uppmärksammat skildring av »Rösträttsarbetet på båda sidor om polcirkeln». Fru Carlbergs årsredogörelse blev tyvärr, jämte flera andra årsredogörelser, i sista stund struken på grund av bristande tid. På den fest, som av männens F. K. P. R. gavs för kongressen, höll fru Ellen Hagen ett med stort bifall mottaget tal på svenska. De svenska talarinnorna voro inbjudna att tala på en mängd möten inom och utom London både före och efter kongressen.

Att de yttre anordningarna för en rösträttskongress i ett land med så högt uppdrivet intresse för kvinnans rösträtt som England, och där rörelsen dessutom räknar så gamla anor, skulle överträffa allt, som i den vägen förekommit, var naturligt. Fester, mottagningar och utflykter avlöste varandra. De av kongressdeltagarna, vilkas föreställningar om engelsk gästfrihet varit högst uppdrivna,ingo även dessa överträffade. Det utmärkta tillfälle att på ort och ställe studera suffragetterörelsen, och att försöka bilda sig ett opartiskt omdöme om denna särskilt utanför England så livligt kommenterade form för rösträttspropaganda, som erbjöds vid sidan om kongressen, begagnades av många. Som en av de intressantaste upplevelserna under kongressveckan måste säkert anses det stora suffragettmötet i Albert Hall, till vilket Alliansen emottagit inbjudan.

Rösträttsfrågans behandling i riksdagen.

Den 10 februari blev det sedan 1907 års riksdag vilande förslaget om utvidgad rösträtt för män slutgiltigt antaget av riksdagen. Detta skedde dock icke utan en från det liberala såväl som från det socialdemokratiska partiets ledare kraftigt uttalad protest mot förslaget styvmoderliga behandling av kvinnorna. Av båda partiernas ledare ställdes dessutom under debatten om det vilande förslaget i utsikt, att frågan om rösträttens utsträckning även till kvinnorna nu av dem skulle upptagas med förnyad styrka.

Den 16 mars inlämnade Liberala samlingspartiet genom herr Karl Staaff till riksdagen en av dess förtroenderåd undertecknad motion om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor. Motionen vilade huvudsakligen på samma grunder, som den av partiet föregående år framlämnade. Det Socialdemokratiska partiet framlämnade genom herr Branting förslag till författningsrevision, vilket förslag även innefattade rösträtt och valbarhet för kvinnor. I Första kammaren motiverade herr Alb. Bergström om samma rösträtt för kvinnor som för män.

För första gången i den kvinnliga rösträttsrörelsens historia blev en kvinnorösträttsmotion — Liberala samlingspartiets — tillstyrkt av Konstitutionsutskottet. Genom utgången av de senaste andrakammarvalen var en säker kvinnorösträttsmajoritet att påräkna inom denna kammare. Dock hade väl knappast ens de mest sangviniska av rörelsens anhängare kunnat förutspå den glänsande seger, som hemfördes genom frågans behandling i denna kammare, den historiska 24 april 1909. Utan debatt och utan votering blev Liberala samlingspartiets motion av kammaren antagen.

Lika glädjande blev icke utgången av frågans behandling inom Första kammaren. Utan debatt och utan votering avslogs här samma motion som av medkammaren antagits. Icke ens en av herr Björck inom Konstitutionsutskottet avgiven reservation till förmån för rösträtt *utan* valbarhet lyckades här samla mer än 25 röster mot 104. I Första kammaren blev utgången således till och med sämre än man väntat. Dock är att märka, att voteringen denna gången gällde rösträtt *utan kommunalstreck* i motsats till förhållandet vid föregående voteringar med skenbart bättre röstsiffror inom denna kammare. Under den livliga debatt, som här föregick det slutliga avgörandet, var herr Säve huvudtalare *för* och herr Clason *emot* saken. Flera talare, såsom herrar Sjöcrona, Wieselgren, Bergström, v. Möller, v. Friesen m. fl. pläderade varmt för kvinnans rösträtt. Särskilt gjorde herr v. Friesens korta och kärnfulla motivering ett starkt intryck. Han yttrade bl. a.: »Det är verklig fara uti att låta en sådan inflytelserik, viljekraftig och upplyst faktor i det offentliga livet som kvinnorna växa sig stark och mäktig *utanför* den lagliga representationen. Det är klokt, det är nyttigt att införliva en sådan samhällsmakt i representationen, där den, på samma gång som den får ökat ansvar och tvingas till nödig begränsning, utan tvivel skall på många områden bidra till en sund, för lan-

det lyckobringande utveckling. I den vissa förhoppning att den kommer att så verka, är det, herr talman, jag yrkar bifall till konstitutionsutskottets hemställan.»

Före rösträttsfrågans behandling i riksdagen ingick från olika F. K. P. R. landet runt till deras respektive orters riksdagsmän skrivelser, vari de uppmanades att med sina röster bidra till den kvinnliga rösträttsfrågans lyckliga lösning.

De svenska kvinnornas första allmänna rösträttsmöte.

Det på centralstyrelsemötet i Örebro beslutade, stora allmänna kvinnorösträttsmötet ägde rum den 18—19 juni i Stockholm. Detta möte, som var avsett att samla särskilt sådana medlemmar av F. K. P. R., som icke hade tillfälle närvara vid centralstyrelsens möten, var besökt av omkring 300 kvinnor från alla delar av landet. Mötet präglades alltigenom av ett allvarligt uppsåt, en entusiastisk stämning och enighet i det stora målet — kvinnornas politiska frigörelse.

Första dagens förhandlingar inleddes med ett hälsningstal av landsföreningens ordförande d:r Lydia Wahlström. Härefter höllos en serie föredrag över ämnet: *Rösträttsfrågans ställning till andra kvinnointressen*. D:r Alma Sundqvist talade om önskvärdheten av *Lika lön för lika arbete*, fru Kata Dahlström om *Arbetarkvinnornas ställning*, fröken Sigrid Kruse om *Kvinnorna och nykterheten* och fröken Mathilda Staël v. Holstein om *Den gifta kvinnans rättliga ställning*.

Ämnet »Erfarenheter från det svenska rösträttsarbetet» inleddes med anföranden av några av våra verksamaste resetalare, fruarna Carlberg, Widebeck, Hagen m. fl. som lämnade intressanta skildringar från det vidsträckta arbetsfältet. Förmiddagens möte avslutades med en livlig och målande skildring av Internationella Alliansens kongress i London, framförd av fru Ellen Hagen.

Vid aftönens offentliga möte höllos tre intressanta föredrag. Kyrkoherde H. E. Hallberg talade varma ord om *Kvinnan i hemmet och samhället*¹, redaktör G. H. v. Koch skildrade humoristiskt och levande sina erfarenheter från rösträttsarbetet i det stora landet på andra sidan havet och framkastade tanken på bildandet av en männens förening för kvinnans politiska rösträtt i Sverige. D:r Gulli Petrinis anförande kom att röra sig om dagspolitiken, varvid särskilt Första kammarens ställning till kvinnornas rösträttsfråga blev

¹ Kyrkoherde Hallbergs anförande har sedermera utkommit i broschyrform och kan rekvireras från Rösträttsbyrån, 6 Lästmakaregatan, Stockholm. Pris 5 öre.

på ett slående sätt belyst. Samtliga talare hälsades med livligt bifall av den talrika publiken. Mötet antog enhälligt följande resolution:

»Män och kvinnor till ett antal av 600, samlade till offentligt möte i Stockholm den 18 juni 1909, uttala den fordran, att sedan det från 1907 års riksdag vilande förslaget om utsträckt rösträtt för män numera vunnit riksdagens stadfästelse och den folkvalda kammaren den 24 sislidne april enhälligt uttalat sig för rösträtt och valbarhet för kvinnor, denna fråga bör utan uppskov genomföras.»

Följande dags enskilda möte upptogs dels av fröken Signe Bergmans intressanta och sakrika redogörelse för rösträttsarbetet i England, dels av diskussion över ämnet: »Partipolitiken och kvinnornas rösträttsfråga», med ett klart och utredande inledningsanförande av fröken Elin Wahlqvist.¹ Diskussionen kom huvudsakligen att röra sig omkring frågan, huruvida kvinnorna borde nöja sig med att fortfarande begära rösträtt och valbarhet på samma villkor som de nu för män antagna, eller om kvinnorna genom yrkande på det med den nya rösträttsreformen förbundna fattigvårdsstreckets borttagande skulle ställa sina politiska fordringar ännu högre. Kravet på fattigvårdsstreckets upphävande framfördes med kraft och vältalighet av fru Ruth Gustafsson, som visade att fattigvårdsstrecket skulle komma att beröra kvinnorna i ännu mycket högre grad än männen. Sedan ett par talarinnor påpekat vikten av att kvinnorna inriktade sina ansträngningar på att åstadkomma de ändringar i fattigvårdslagstiftningen, som i detta avseende vore önskvärda, uppdrog fröken Whitlock i ett vältaligt anförande de enkla klara linier, som F. K. P. R. hade att följa för ernående av politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män, vilket var rösträttsföreningens enda mål, ett mål som stod så högt och var så klart, att det kunde förena kvinnor ur alla partier.

Vid slutet av sammanträdet antog mötet enhälligt följande resolution:

»Behandlingen av kvinnornas rösträttsfråga vid 1909 års riksdag har tydligt ådagalagt, att motståndet mot kvinnornas rättmätiga krav på fullt medborgerskap är att söka inom Första kammaren. Ett utbyte av mot-

¹ Fröken Wahlqvists föredrag har utkommit såsom broschyr och kan rekvireras från Rösträttsbyrån, 6 Lästmakaregatan, Stockholm. Pris 3 öre.

ståndare mot anhängare av den kvinnliga rösträtten inom denna kammare måste därför vara kvinnornas närmaste politiska önskemål. Vi uppmana därför kvinnorna att i detta syfte energiskt och planmässigt deltaga i de stundande landstingsvalen samt i stadsfullmäktigevalen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gävle.»

Vid 3-tiden företogo mötesdeltagarna med särskilt förhyrd ångbåt en utflykt till Saltsjöbaden, där gemensam middag intogs under den angenämaste stämning, och kl. 6 hölls därefter ett friluftsmöte, varvid fru Ruth Gustafsson, fru Augusta Widebeck och fröken Anna Whitlock från olika synpunkter behandlade ämnet: *Kvinnans ansvar i samhället*.

Efter mötets slut tackade Landsföreningens ordförande de olika talarna, vilka i så hög grad bidragit till den värdiga och vackra prägel, som karaktäriserat mötet, vilket i ej ringa grad bidragit till att stärka kvinnornas entusiasm för och tro på sin egen sak.

Förberedande åtgärder för de kommunala valen.

Genom utgången av rösträttsfrågans behandling i Första kammaren hade kvinnorna fått klart för sig, att tyngdpunkten av rösträttsarbetet nu måste förläggas på förberedelserna för de kommunala valen. Målet för Landsföreningens närmaste arbete måste bli att genom kvinnornas röster vid landstings- och stadsfullmäktigeval söka inverka på Första kammarens sammansättning. För att diskutera frågan om vilka mått och steg, som från Landsföreningens sida för detta ändamål redan nu borde vidtagas, sammankallade V. U. omedelbart efter stockholmsmötet de i staden varande centralstyrelsemedlemmarna till ett extra möte. Detta var så mycket viktigare, som det förberedande organisationsarbetet för landstingsvalen redan på vissa håll tagit sin början inom männens politiska föreningar. För att kvinnorna skulle kunna göra sina krav gällande, var det nödvändigt att de komme med redan i det förberedande arbetet. Ett uttalande i denna riktning gjordes även av mötet. Vidare beslöts, att Landsföreningen skulle utgiva ett upplysande flygblad om de nya kommunallagarna med särskild hänsyn till kvinnornas deltagande i landstingsvalen. Ett sådant korfattat, schematiskt uppställt flygblad, avsett för massspridning bland såväl städernas som landsbygdens kvinnor, har utarbetats av fröknarna Signe Bergman och Mathilda Staël v. Holstein och är redan spritt i över 30,000 ex. För att inom nykterhetsorganisationerna väcka en mer allmän förståelse för betydelsen av den kvinnliga rösträttsfrågans genom-

förande och därigenom möjligen åstadkomma samarbete med dessa vid landstingsvalen, beslöt centralstyrelsen att utge ett flygblad om nykterhetsfrågan och kvinnornas rösträtt jämte ett tryckt upprop till Sveriges organiserade nykterhetsvänner.¹

Inom de län, där val och fyllnadsval till Första kammaren redan ägt rum, ha F. K. P. R., för att fästa uppmärksamheten på kvinnornas rösträttsfråga, insänt skrivelser till stadsfullmäktige och landsting med begäran att till representanter i Första kammaren måtte utses sådana män, som vilja medverka till den kvinnliga rösträttsfrågans omedelbara lösning.

Utgivandet av flygblad och andra skrifter har under året antagit omfattande dimensioner. Under början av året utkommo på Aktiebolaget Eos' förlag: »Statsintresset och kvinnans rösträtt» av Lydia Wahlström, »Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga» av F. Berg och G. Velin samt »Kvinnorösträtten på Nya Zeeland» av K. A. Sheppard.

*L. K. P.
R:s skrifter.*

Till den av Landsföreningen på centralstyrelsemötet i Örebro utlysta pristävlingen om ett kortfattat flygblad, särskilt avsett för allmogens kvinnor, hade 10 tävlingsskrifter inkommit. För granskning av dessa hade tillsatts en nämnd av tre personer. Dessa föreslogo, att tre lika stora pris (om 25 kr.) tilldelades signaturerna »En fru från landet», »Anne Y» och »Jus Suffragii» för skrifterna »Mor Karin», »Goda kamrater» och »Grannarna». Då namnsedlarna öppnades, visade det sig, att de tre pristagarinnorna voro fru Ann Margret Holmgren, född Tersmeden, fru Nancy Svanberg och fröken Sigrid Kruse. De prisbelönade skrifterna ha redan spritts i upplagor om respektive 7,000, 5,000 och 10,000 ex.

Vidare har Landsföreningen utgivit »Partipolitiken och kvinnornas rösträttsfråga» (4,000 ex.) av Elin Wahlqvist, »Kortfattad ledning för kvinnornas deltagande i de kommunala valen» (30,500 ex.), »Kvinnan i hemmet och samhället» (5,000 ex.) av H. E. Hallberg samt en tillfällighetstidning, »Rösträtt för kvinnor», som utkom till rösträttsmötet i juni.

En annan form av propaganda för saken är den på centralstyrelsemötet beslutade artikelserien. Till redaktör för densamma har det lyckats V. U. att förvärva fru Klara Lindh, Gävle, som nedlagt ett stort arbete på att få L. K. P. R:s

¹ Flygbladet »Nykterhetsfrågan och kvinnornas rösträtt» författat av fröken Sigrid Kruse, utkom i februari 1910. Pris 90 öre pr 100 ex.

artikelserie så bra och så spridd som möjligt. Under 1909 inföto i densamma 9 artiklar, som infördes i 31 tidningar och utgingo i en sammanlagd upplaga av 200,000 ex. Läger man härtill summan av L. K. P. R:s flygblad och vidare dess broschyrer samt den av övriga lokalföreningar utgivna litteraturen, så kan man gott säga, att omkr. 300,000 ex. av upplysande skrifter spritts landet runt (eller ungefär 1 ex. på var 17:de av landets alla innevånare).

Detta representerar ett ansevärt tillskott av upplysning i rösträttsfrågan, som spritts inom alla kretsar och till alla delar av landet, och det är att hoppas, att verkningarna härav skola framträda i form av ett alltmera ökat intresse för och anslutning till de kvinnliga rösträttsföreningarna.

Då härtill kommer Landsföreningens och lokalföreningarnas i 8,000 ex. utgivna årsberättelser, den tryckta förteckningen över resetalare, förteckningen över centralstyrelsens medlemmar 1909, tryckt protokollsutdrag från centralstyrelsemötet i Örebro och de av V. U. under året utsända 12 cirkulären, så framgår härav att L. K. P. R:s expedition kräver alltmera tid, krafter, utrymme och pengar.

Med anledning härav beslöt V. U. efter centralstyrelsens hörande att fr. o. m. den 1:sta oktober tills vidare övertaga den av Stockholms F. K. P. R. förut innehavda expeditionen lokalerna Lästmakaregatan 6, samt att där anställa ett biträde för expedition av rösträttstrycket. Beslut härom kunde dock icke fattas förrän på centralstyrelsemötet 1910. På grund av de alltjämt ökade utgifterna har V. U. ännu en gång värdjat till de olika föreningarnas offervillighet, och hittills ha inflytt omkring 700 kronor såsom bidrag till L. K. P. R:s expedition. De flesta av dessa bidrag äro årliga.

*Före-
dragsverk-
samheten.*

I likhet med föregående år har föredragsverksamheten uppehållits av flera frivilliga krafter, som dels företagit sammanhängande tournéer, dels hållit enstaka föredrag på olika platser.

I början av året företog en av L. K. P. R:s mest oförtrutna resetalare, fru Augusta Tønning, en turné i Dalarna och Gävleborgs län, där hon bildade ej mindre än 7 nya föreningar. D:r Lydia Wahlström har, förutom en mängd enstaka föredrag, företagit blixturnéer i Skåne, Södermanland, Västmanland och Närke samt i Älvsborgs län. I Bergslagens brukssamhällen talade under hösten fru Gerda Hellberg, fru Jenny Velandér och fru Ellen Hagen. Den senare har även hållit föredrag i Norrland och Skåne. Såsom Skånetalarinna

par préférence må nämnas fru Ella Billing, som där hållit ej mindre än 15 föredrag. Fru Jenny Velander har även utövat en vidsträckt föredragsverksamhet, och sammalunda har varit fallet med d:r Gulli Petrini. Fru Frigga Carlberg företog under hösten en turné i Kalmar län och Östergötland, och fröknarna Signe Bergman och Mathilda Staël v. Holstein ha hållit flera föredrag på olika platser i Stockholms närhet. Fru Augusta Widebeck har varit outtröttlig i att uppehålla och hjälpa föreningarna i Södermanlands länsförbund, vars nitiska ordförande hon är; detsamma har varit förhållandet med fröken Signe Wollter inom Älvsborgs länsförbund, där hon är den ledande kraften.

Till revisorer av L. K. P. R:s räkenskaper ha genom omröstning inom lokalföreningarna omvalts fru Anna Gunnarsson och fröken Alida Jakobson samt till revisorssuppleanter fröken Eugenia Laurin och fru Emilia Broomé. *Revisorer.*

V. U. har under det gångna året sammanträtt 16 gånger och utsänt 12 cirkulär till centralstyrelsens medlemmar och suppleanter, som vid årsskiftet utgjorde 281. Arbetet inom V. U. ökas i samma mån som lokalföreningarnas antal växer och kravet på kvinnornas deltagande i det allmänna alltmer gör sig gällande. Kvinnornas vidgade kommunala rättigheter ha medfört stegrad fordran på kommunal upplysning. Det ligger ju också i rösträttsföreningens intresse att i vidaste mån tillgodose denna, då vinsterna på det kommunala området närmast måste betraktas såsom en frukt av rösträttsföreningens eget arbete. Det gäller att upplysa kvinnorna om den kommunala röstsedelns bästa användning för erövrande även av den politiska. *Verkställande utskottet.*

Ett viktigt led i rösträttsrörelsens utveckling är lokalföreningarnas sammanslutning i länsförbund. För de mindre och svagare föreningarna i avlägsna delar av landet, vilka särskilt i tider av social splittring, sådana som dem vi nyligen genomlevat, kunna föra en nog så hård kamp för tillvaron, öppnar denna nya form för sammanslutning nya utvecklingsmöjligheter och en källa till nytt liv. För ett organiserat valarbete kunna icke heller länsförbundssammanslutningarna överskattas. Det är att hoppas, att utvecklingen kommer att fortgå på denna väg, och att det icke skall dröja länge, förr än alla landets rösträttsföreningar från Skånes slätter till Lapplands fjäll äro inneslutna i ett nät av länsförbund, ett nät så starkt att inför detsamma även det sista motståndet måste vika. I sin egenskap av samlande

och upplysande kraft skall en sådan organisation, buren av de enskilda medlemmarnas tro, offervillighet och hängivenhet, snart stå vid sitt mål: politisk rösträtt och valbarhet för Sveriges kvinnor.

Stockholm i mars 1910.

Lydia Wahlström.

Landsföreningens ordförande.

Signe Bergman.

Landsföreningens vice ordförande.

Axianne Thorstenson.

Landsföreningens skattmästare.

Ezaline Boheman.

Landsföreningens sekreterare.

Kassaförvaltarens rapport.

Räkenskaperna utvisa följande ställning:

Behållning från 1908..... 2,977: 15

Inkomster år 1909:

Landsföreningsavgifter	2,579: 75	
Influtna agitationsmedel	216: 11	
Abonnemangsavgifter för artikelserien ...	462: 20	
Bidrag till pristävlan om flygblad	70: —	
» » landsföreningens byrå	265: —	
Räntor.....	73: 84	3,666: 90

Summa kr. 6,644: 05

Utgifter år 1909:

Rösträttsmötet den 18 och 19 juni	917: 56	
Utsända talare	580: 86	
Spridande av broschyrer	125: 66	
Tre pris för flygblad.....	75: —	
Byråns omkostnader	365: 14	
Omkostnader för artikelserien	409: 23	
Tryckning av cirkulär	417: 79	
Trycksaker, årsberättelse m. m.	188: 51	
Tryckta flygblad.....	334: 30	
Årsavgift till Int. Woman Suffrage Alliance	36: 44	
Sekreterarens arvode.....	800: —	
Postavgifter.....	459: 61	
Skrivmaterial	64: 70	
Resekostnader	82: —	
Allmänna omkostnader	154: 92	
Avskrivning å inventarier.....	10: —	5,021: 72

Behållning till 1910:

Kontant i kassan	585: 77	
Stockholms Enskilda Bank, inestående å sparkasseräkning	773: 84	
Artikelserien	52: 97	
Rösträttsmärken.....	29: 75	
Inventarier	180: —	1,622: 33

Summa kr. 6,644: 05

Stockholm den 15 mars 1910.

Torborg Widebeck.
v. Skattmästare.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt utsedda revisorer, hava genomgått och granskat föreningens räkenskaper för 1909, och då vi funnit desamma förda med synnerlig omsorg och noggrannhet samt alla utgifter vederbörligen verifierade, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid räkenskaperna omfatta.

Stockholm den 22 mars 1910.

Alida Jakobson.

Anna Wager Gunnarsson.

Lokalföreningarnas
 för
kvinnans politiska rösträtt årsberättelser
1909.

1. **Alvesta.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Carolina Bondeson*.
 Centralstyrelsesuppleant: fröken *Edith Andersson*.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten.

2. **Arboga.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
 fröken *Carolina Falk*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fru *Maria Blidberg*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 2 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru Ruth Randall-Edström om »Rösträttskongressen i Amsterdam». Föreningen har deltagit i en petition till länets landsting angående val av riksdagsmän till Första kammaren.

3. **Arvidsjaur.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: barnmorskan
 fröken *Anna Lidström*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fru *Frida Lenman*.

Under året ha hållits 8 föreningsmöten, 1 offentligt möte med föredrag av folkskolelärare F. H. Lenman över ämnet:

»Kvinnans politiska rösträtt» samt 2 samkväm med uppläsning, deklamation m. m. Vid mötena ha dels uppläsningar, dels föredrag hållits av föreningsmedlemmar över socialpolitiska ämnen. Föreningen har beslutat vid instundande landstingsmannaval samarbeta med inom orten befintliga nykterhetsorganisationer. L. K. P. R:s flygskrifter ha rekvirerats och utdelats till utomstående. Föreningen prenumererar på Dagny och Social tidskrift.

4. Arvika.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ida Nordström*.

Centralstyrelsesuppleant: modisten fröken *Beda Öberg*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 1 diskussionsmöte och 2 samkväm. Föreningen har eget vandringsbibliotek.

1 medlem av föreningen är sedan 2 år ledamot av fattigvårdsstyrelsen och 1 medlem är suppleant i samma styrelse.

I september höll Värmlands länsförbund möte i Arvika, med ombud från Karlstad, Filipstad, Kil och Edsvalla. Under höstens lopp utsändes omkring 250 korsband med uppmaning till kvinnorna inom distriktet att ingå i föreningen, och bi-fogades därtill 3 olika flygblad.

5. Avesta.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: doktorinnan *Gerda Grill*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Lagergren*.

Under året ha hållits 4 föreningsmöten och 1 offentlig föreläsning av fru *Ellen Hagen* över ämnet: »Kvinnans rätt, samhällets väl».

6. Boden.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Geijer*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ellen Tirén*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

7. Bollnäs.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Emma Stenbom*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Sigrid v. Schultz*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru *Augusta Tonning*.

8. Bomhus.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Hanna Westlund*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Elisabeth Nyström*.

Under året ha hållits 2 offentliga möten.

9. Borgholm.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Cecilia Jansson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Thérèse Johansson*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru *Frigga Carlberg* om »Barnens rättsliga skydd». För att stärka föreningens kassa anordnades under mars tvänne soaréer efter samma program, vilka voro synnerligen lyckade och till vilka allmänheten ägde tillträde. Efter fru *Carlbergs* föreläsning var ett angenämt samkväm anordnat på Stadshotellet.

10. Borås.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Leonore Odencrantz*.

Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan
fröken *Signe Cederquist*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten. Under 6 månader har föreningen hyrt ett vandringsbibliotek och omkring 15 läntagare ha under denna tid begagnat sig av detsamma.

Föreningens ordförande är ledamot i styrelsen för Berggrenska bespisningsfonden.

11. Bräcke.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Nancy Svanberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Emma Almer*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 5 föreningsmöten.

12. Båstad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hansson*.

Centralstyrelsesuppleant: postmästaren fröken *Fanny Törnsten*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru *Ellen Hagen*.

13. Degerfors.

Ordförande: fru *Maria Pettersson*.

Centralstyrelsemedlem: fröken *Maria Henriksson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Jenny Velander. Hittills ha hållits 1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte.

14. Edsvalla.

Ordförande: vakant.

Centralstyrelsemedlem: f. d. folkskolelärarinnan fru *Anna Lindström*.

Centralstyrelsesuppleant: arbetarhustrun fru *Hanna Sjöberg*.

Föreningen var representerad vid länsförbundets möte i Arvika och har biträtt med länsförbundets cirkulärspridning. Fru Gerda Hellberg, Karlstad, har hållit ett föredrag om »Kvinnans politiska rösträtt.»

15. Eksjö.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: föreståndarinnan för Smålands sinnesslöanstalt fröken *Hilda Löfgren*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Emma Lambère*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 4 samkväm för endast föreningsmedlemmar och 1 offentligt samkväm.

1 föreningsmedlem är skolrådsledamot. I de härstädes förekommande kommunala valen ha kvinnorna ganska allmänt deltagit. Föreningen prenumererar på Dagny.

16. Elmhult.

Ordförande: fru *Sofia Österberg*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Agda Wiberg-Söderberg*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 11 föreningsmöten, 1 sagoafton för barn, 2 samkväm för endast föreningsmedlemmar samt 2 offentliga samkväm.

17. Engelholm.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: doktorinnan *Sofi Lindstedt*.

Centralstyrelsesuppleant: författarinnan fröken *Ellen Wester*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte, 2 offentliga samkväm med föredrag av ordföranden över ämnet: »Varför böra religiöst övertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?» och av fröken *Ellen Wester* om »En resa i Skåne», samt 1 offentlig föreläsning av pastor *H. Isberg* om »Prostitutionen».

2 föreningsmedlemmar äro medlemmar av Engelholms fattigvårdsstyrelse. Dessutom är 1 medlem v. ordförande och 1 styrelseledamot i Engelholms liberala valmansförening.

18. Enköping.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan

fröken *Berlia Ericsson*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte, 2 offentliga möten, 1 diskussionsmöte och 1 samkväm.

19. Eskilstuna.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Emma Robbert*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Alma Johansson*.

Under året ha hållits 9 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten, 1 diskussionsmöte, 2 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av fröken *Mathilda Staël v. Holstein* om »Kvinnornas kommunala valbarhet», samt av fru *Jenny Velander* om »Kvinnan och hemmet».

Dessutom har en studiecirkel varit anordnad med 23 ordinarie och 10 tillfälliga deltagare. Föreningen har förhyrt ett vandringsbibliotek, av vilket 23 låntagare begagnat sig.

20. Eslöv.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: föreståndarinnan för

Sveriges offentliga arbetsförmedlings kontor i Eslöv,

fröken *Emilia Lindqvist*.

Centralstyrelsesuppleant: fil. kand. fröken *Tyra Lundblad*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten samt 1 offentlig föreläsning av fru *Augusta Tonning*.

21. **Falkenberg.**Ordförande: fru *Jisca Jacobson*.Centralstyrelsemedlem: doktorinnan *Eliza Björck*.22. **Falköping.**Ordförande: fru *Ingeborg Alexandersson*.Centralstyrelsemedlem: fröken *Alice Lokrantz*.Centralstyrelsesuppleant: fru *Estrid Nilsson*.23. **Falun.**Ordförande och centralstyrelsemedlem: seminarieadjunkten
fröken *Valborg Olander*.Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan fröken *Gerda Martin*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, förbundna med samkväm, och 2 offentliga föreläsningar av stadsfullmäktiges ordförande, lektor E. Billingson, över ämnet: »Skildringar ur Kopperbergets och Falu stads äldsta historia» samt av stadsläkaren d:r M. Ardell om »Oemottaglighet för smittosjukdomar».

Föreningen har under året anordnat en kurs i samhällslära, varvid borgmästare J. Cornelius föreläst över ämnena: »Kommunalstyrelsen i våra städer» och »Stadskommunernas inkomster och utgifter» samt rådman G. Lyberg om »Den kommunala reformens tillkomst och innebörd». Kursdeltagarnas antal utgjorde omkr. 50.

Vid det sista samkvämet för året hade föreningens medlemmar rätt att medföra kvinnliga bekanta. Denna rätt beagnades i stor utsträckning och tillförde föreningen 17 nya medlemmar. Den intellektuella underhållningen gavs av fröken Signe Widell, som med värme framförde ett kortare rösträttsföredrag och därefter underhöll det tacksamma auditoriet med uppläsning, visor och humoresker.

Onödigt torde vara att erinra om att d:r Selma Lagerlöf, som alltsedan föreningens början tillhört dess styrelse, under året hedrats med den största utmärkelse, som någonsin tilldelats en svensk kvinna, nämligen erhållandet av Nobelpriset i litteratur. Att uppräknat alla de kommittéer, nämnder och samfund, av vilka hon är arbetande ledamot eller hedersledamot, skulle alltför mycket upptaga utrymmet.

Av föreningens övriga medlemmar är 1 ledamot i skolrådet, 1 ledamot och 1 suppleant i fattigvårdsstyrelsen, 1 med-

lem i barnavårdsnämnden, 1 suppleant i styrelsen för Elementarläroverket för flickor, 1 suppleant i styrelsen för fonden för Pauvres honteux, 1 suppleant i styrelsen för hushållsskolan. De tre sistnämnda äro tillsatta av stadsfullmäktige. I styrelsen för Pauvres honteux finns dessutom 1 ordinarie kvinnlig medlem, som tillhör F. K. P. R., men som icke är tillsatt av stadsfullmäktige. Dessutom är 1 föreningsmedlem ledamot av folkundervisningskommittén (tillkallad sakkunnig för folkskolan 1909). 1 föreningsmedlem är ledamot av styrelsen för Falu frisinnaade förening.

I spetsen för 5 andra F. K. P. R. inom länet tillställde Falu F. K. P. R. i september 1909 landstinget en skrivelse med anledning av ett fylnadsval till Första kammaren.

24. Filipstad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: f. d. telegrafisten
fröken *Olga Marin*.

Centralstyrelsesuppleant: samskolelärarinnan fröken *Alma Rundberg*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten samt 7 samkväm, de senare med musik, uppläsning av rösträtts- och andra föredrag samt tesupé. Vid höstens första samkväm höll fru Bergquist-Hanson ett föredrag om »Vegetarianismen». Inga offentliga föreläsningar ha anordnats av föreningen, men stadens föreläsningförening har kallat flera kvinnliga föreläsare. Den under hösten 1908 bildade studiecirkeln har även under 1909 fortsatt sin verksamhet med 17 deltagare. 1 vandringsbibliotek har cirkulerat.

Vid slutet av året utsändes till kvinnor inom Älvdals och Nyeds härader en uppmaning att inträda i F. K. P. R. jämte broschyrer m. m. Under året avgingo genom dödsfall eller avflyttning från orten 8 medlemmar. Antalet nytillträdande utgjorde 14. 2 av föreningens medlemmar tillhöra styrelsen för barnavårds- och uppfostringsnämnden, 2 styrelsen för Filipstads fruntimmersförening.

25. Flen.

Ordförande: telegrafkommissarien fröken *Emy Myrtin*.
Centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Lovisa Thorén*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Elin Broström*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Augusta Widebeck.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde, 4 föreningsmöten, av vilket 1 var diskussionsmöte, samt 3 offentliga föreläsningar, av d:r Gulli Petrini om »Kvinnans politiska rösträtt», av fru Jenny Velander om »Kvinnans kommunala uppgift» och av fru Augusta Widebeck om »Kvinnans politiska rösträtt». Efter det sista föredraget var samkväm anordnat.

Föreningen har prenumererat på Dagny.

Under 1909 års riksdag avläts en skrivelse till ortens riksdagsman med begäran att han skulle medverka till en lycklig lösning av frågan om kvinnans politiska rösträtt.

26. Färgelanda.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: fru *Tyra Törngren*.

Centralstyrelsemedlem: fotografen fröken *Hanna Ferlin*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fröken Signe Wollter och på initiativ av fröken Hanna Ferlin. Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden samt 2 offentliga föreläsningar av fröken Signe Wollter och av fru Berner över ämnet: »Kvinnans politiska rösträtt».

27. Färila.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: barnmorskan fru *Emma Kring*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Alida Persson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Augusta Tonning och på initiativ av fru Anna Thunborg, Ljusdal. Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte samt 3 samkväm.

28. Gellivare-Malmberget.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Hellborn*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hilma Borin*.

Föreningen har under det gångna året haft 2 ordinarie sammanträden, i april och oktober. Det senare var delvis ordnat såsom samkväm, varvid upplästes och diskuterades ett av fru Ann Margret Holmgren författat flygblad. Sammanhållningen är svår att upprätthålla på grund av att föreningen verkar i skilda samhällen.

29. Gislaved.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Sofie Johnson*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Elin Strandberg*.

Under året har hållits 1 föreningsmöte.

30. Glommersträsk.

Ordförande: fru *Mina Lindström*.
Centralstyrelsemedlem: fröken *Vendla Lindgren*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Vendla Berggren*.

31. Gnesta.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: samskolelärarinnan
fröken *Elin Pålman*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Hedvig Lindau*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 2 offentliga föreläsningar av pastor Gunnar Vall om »Kristendomen och kvinnan» samt av fröken Signe Bergman om »De engelska kvinnornas rösträttskamp». Dessutom ha anordnats 4 studieaftnar med diskussion och samkväm. Antalet deltagare i dessa har varit omkr. 20.

Ordföranden är ledamot av skolrådet. Ordföranden och tvänne andra föreningsmedlemmar äro styrelseledamöter i Gnesta föreläsningförening. F. K. P. R:s styrelse utgör tillika styrelse i Gnesta barnbespisning och 1:sta maj-blommans kommitté.

32. Gräbbestad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafkommissarien
fröken *Annie Busck*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Elise Hansson*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten, båda offentliga. En föreläsning har genom föreningens försorg hållits av fröken Clara Wahlström.

33. Grängesberg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Emma Giliusson*.

34. Gränna.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Berta Bergin*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Jeanie Lundegård*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 7 föreningsmöten, av vilka 2 varit ordinarie årsmöten och avslutats med samkväm, samt 1 offentlig föreläsning av fröken *Ina Rogberg* om »Ett framtidsfolk och vårt folks framtid». Under vintern avhölls en större offentlig fest, varvid uppfördes fröken *Elin Wagners* »En enquête i Hades», som mötogs med stort bifall från den fullsatta salongen.

Föreningens skattmästare är även vald till skattmästare i stadens fattigvårdsstyrelse och en annan medlem är suppleant i samma styrelse. Under året ha 2 medlemmar avflyttat från orten och 5 inträtt i föreningen. Föreningen var representerad vid det stora rösträttsmötet i Stockholm 18—19 juni. Rösträttslitteratur har anskaffats och utdelats rikligt. Föreningen prenumererar på 5 ex. av *Dagny*.

35. Gudmundrå.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Helga Westin*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Karin Eriksson*.

36. Gävle.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: fru *Klara Lindh*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Anna Björk*.

Styrelsen har under 1909 haft 5 sammanträden och föreningen 3. Vid årsmötet frambars av fröken *Karolina Själander* föreningens tack till den avgångna ordföranden, fru *Anna Björk*, för hennes arbete inom föreningen; dessutom redogjorde ordföranden för centralstyrelsemötet i Örebro, centralstyrelsens uppvaktning hos konungen samt festen för fröken *Whitlock*.

Vid aprilmötet diskuterades följande frågor: »Varför ha de religiöst intresserade kvinnorna hittills så litet deltagit i rösträttsarbetet och vad vore önskligt?» samt »Varför böra nykterhetskvinnorna sluta sig till rösträttsrörelsen?» Inledningsföredrag hölls av fröknarna *Karolina Själander* och *Elsa Bengtson*. Föreningen beslöt att utgiva fröken *Själanders* föredrag som broschyr.

Vid novembermötet diskuterades en aktuell kommunal fråga och fattades därvid en resolution, som inlämnades till

vederbörande. Vid samma tillfälle tillsattes en kommitté att verka för tidningen Dagnys spridning.

Föreningen har under året anordnat en kurs i samhällslära, besökt av omkring 200 deltagare. Föreläsare och ämnen ha varit:

Fröken Mathilda Staël v. Holstein, *Kvinnorna och årets grundlagsändringar*. Skriftställaren E. H. Thörnberg, *Vår utvandringsfråga och dess lösning*. Pastor O. Hedberg, *Några synpunkter i den modärna arbetarrörelsen*. Doktor Mauritz Sterner, *Social upplysning och sociala utvecklingsmöjligheter*. Doktor Julia Kinberg, *Sexuell hygien*. Doktor O. Tidström, *Vad och hur man bör läsa*. Doktor R. von Post, *Egnahemsfrågan*. Redaktör K. M. Lindh, *Kunskapens makt och begränsning*.

Efter den sista föreläsningen överlämnade fru Anna Björk från föreningen en tacksamhetsadress till redaktör Lindh för det bistånd han skänkt kvinnornas rösträttsfråga, dels i riksdagen, dels och genom pressen och för övrigt för den hjälp, han givit Gävle förening vid de båda sociala kurser, som denna förening anordnat.

Genom medlemmar av styrelsen ha under året två nya föreningar bildats samt föredrag hållits på olika platser. Dessutom har föreningen verkat genom spridande av broschyrer m. m. och har genom sparbössinsamling medel anskaffats för sådant agitationsarbete.

Av föreningens medlemmar äro 5 fattigvårdare, 1 styrelseledamot och 1 suppleant i styrelsen för offentliga arbetsförmedlingen, 1 ledamot i barnavårdsnämnden, 1 i styrelsen för Gävle stadsbibliotek, 1 styrelseledamot och 1 suppleant i den s. k. »livsmedelskommittén». Ordföranden är suppleant i Gävle frisinnade valmansförening.

37. Gössäter.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ida Dahl*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Hedvig Magnusson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fröken Signe Wollter och på initiativ av fru Ida Dahl. Under sin korta tillvaro har föreningen haft 1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte, men hoppas kunna utveckla större livskraftighet i framtiden.

38. Göteborg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skriftställarinnan fru *Frigga Carlberg*.

Centralstyrelsesuppleant: förste postexpeditören fröken *Hildur Öjer*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 7 offentliga möten, 2 samkväm (i förening med föredrag) och 9 offentliga föreläsningar (se nedan).

Medlemmar av Göteborgs F. K. P. R. äro ledamöter i fattigvårdsstyrelsen, folkskolestyrelsen samt av stadsfullmäktige valda fattigvårdare, ävensom revisorer i vissa under kommunens förvaltning stående inrättningar.

Göteborgs F. K. P. R. har under 1909 anordnat följande föredrag:

Fru Elisabeth Anrep-Nordin, *Samhällets olycksbarn*. D:r Lydia Wahlström, *Svensk kvinna inför svensk lag*. D:r Lydia Wahlström, *Kvinnans politiska och kommunala ställning*. Fru Frigga Carlberg, *Redogörelse för centralstyrelsemötet i Örebro*. D:r Gulli Petrini, *Ogifta mödrar och deras barns rättsliga ställning*. D:r Gulli Petrini, *Fingerat riksdagsmannaval*. Fru Elisabeth Wærn-Bugge, *Redogörelse för internationella rösträttskongressen i London*. Fru Ester Brisman, *Redogörelse för rösträttsmötet i Stockholm den 18—19 juni*. Fru Elisabeth Wærn-Bugge, *Kvinnan i kampen för tillvaron*.

Dessutom har under hösten anordnats en soaré, vilken, utom den musikaliska avdelningen, upptög komedien »I mörkaste Småland», en av fru Frigga Carlberg — med författarens medgivande — utförd lokalisering av Gustaf v. Numers' »Bakom Kuopio». Pjäsen, som utfördes av föreningsmedlemmar, mottogs med mycket bifall och soarén måste upprepas.

Från trycket har utgivits »Flygblad n:r 7», en serie brevkort med porträtt och citat av framstående män och kvinnor, vilka genom arbete och sympati för kvinnornas frigörelse banat väg för rättfärdighetskravet: rösträtt åt kvinnorna.

39. Hallsberg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: barnmorskan fru *Karin Gustafsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Josefine Molander*.

Föreningen, som bildats under 1909 efter föredrag av fru Gerda Hellberg, har haft 1 diskussionsmöte.

40. Halmstad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Anna Ljungberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Frida Hagen*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Vid marsmötet anordnades samkväm med tesupé. Vid mötet i november redogjorde fröken Ellen v. Sydow för rösträttskongressen i London 1909, vari hon deltagit. Dessutom har varit anordnad en studiecirkel med 30 deltagare.

1 styrelsemedlem är ledamot av skolrådet, ordföranden är sekreterare i Halmstads lokalavdelning för Frisinnade landsföreningen och v. ordföranden är kassaförvaltare i samma förening.

41. Hamrånge.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Lydia Lustig*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Augusta Tonning och på initiativ av fröken Lydia Lustig. Under året har hållits 1 styrelsesammanträde.

42. Haparanda.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: samskolelärarinnan
fröken *Mia Grape*.

Centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan fru *Angelika Forsberg*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten samt 1 samkväm. Dessutom har cirkulerat ett vandringsbibliotek med 18 låntagare.

43. Hedemora.

Ordförande: fru *Maria Bergendal*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Zelma Göransson*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fröken Anna Sundbom om »Kvinnan och rösträtten.»

44. Helgum.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Sara Abrahamsson*.

45. **Hellekis.**

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Jenny Velander.

46. **Hessleholm.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan fröken *Maria Follin*.

Centralstyrelsesuppleant: handlanden fröken *Ida Bondesson*.

Under året ha hållits 2 ordinarie och 6 extra föreningsmöten.

47. **Hjo.**

Ordförande: fru *Erida Hedberg*.

Centralstyrelsemedlem: fröken *Else Törnmarck*.

Centralstyrelsesuppleant: samskolelärarinnan fröken *Adi Östlin*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten i form av samkväm samt 1 kurs i sjukvård i hemmen med 32 deltagare. 1 styrelsemedlem är medlem av folkbibliotekets styrelse.

48. **Hudiksvall.**

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan fru *Stina Rodenstam*.

Centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan fröken *Alma Persson*.

Under året ha hållits 9 styrelsesammanträden, 6 föreningsmöten, 1 offentligt möte, 1 diskussionsmöte och 4 samkväm samt 1 offentlig föreläsning av fru Augusta Tonning om »Kvinnornas rösträttsfråga». Dessutom har varit anordnad en studiecirkel med uppläsning ur Höjers Svensk samhällslära.

1 av föreningens medlemmar har varit suppleant i skolrådet och 1 inspektris för stadens skolköksverksamhet.

På grund av den under vintern 1909 i staden rådande arbetslösheten och en vädjan från de arbetslösas förening till allmänheten om arbete eller bröd, bildades på initiativ av ordföranden i F. K. P. R. en samarbetskommitté, bestående av representanter från stadens samtliga kvinnoföreningar. Denna kommitté skulle söka anskaffa medel till anordnande av en matlagningskurs för de arbetslösas hustrur. För ut-

rönande av intresset för saken bland de hjälpsökande själva, inbjödos kvinnorna till ett diskussionsmöte. Därvid framgick att behov förefanns såväl för en dylik kurs som för förmedling av hemarbete och tillfällig arbetsförtjänst utom hemmet.

Både matlagningskursen och en arbetsförmedlingsbyrå startades skyndsamt. Under kursen tillagades 1,182 portioner mat, som fördes varm till respektive hem, varjämte brödbakning dagligen förekom. Medel till kursen anskaffades dels genom en aftonunderhållning, som från allmänhetens sida rönste stor tillslutning, dels genom gåvor in natura eller penningbidrag. Skolrådet visade sin sympati för företaget genom att upplåta lokal med ved och lyse, och kursen leddes av tvänne intresserade skolkökslärarinnor.

Genom styrelsens åtgärd att till åtskilliga personer i staden utsända kallelsebrev, åtföljda av broschyrer i rösträttsfrågan jämte inbjudan till samkväm, har föreningen haft glädjen se sitt medlemsantal rätt betydligt ökas.

49. Hvetlanda.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Elin Sundell*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Nylén*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 1 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av fru Jenny Velander om »Kvinnan och samhället» och av d:r Gulli Petrini om »Kvinnans politiska rösträtt». Det senare föredraget var anordnat av Hvetlanda F. K. P. R., men hölls vid Lannaskede brunn.

Hvetlanda F. K. P. R. har tillställt riksdagsmännen inom länet skrivelser med uppmaning att verka för kvinnans politiska rösträtt. Dessutom har föreningen rekvirerat och utdelat ett par hundra ströskrifter.

50. Hälsingborg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Kristina Borg*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Tora Sandström*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 1 föreningsmöte. På styrelsens föranstaltande ha under året hållits 3 offentliga möten med föredrag av fru Sofi Lindstedt om »Barnardo och hans verksamhet», av pastor H. Isberg om »Ogifta mödrar och deras barn» samt ett nykterhetsföredrag av

d:r Gerda av Geijerstam. Gemensamt med Fredrika-Bremerförbundets kretsavdelning har dessutom anordnats ett föredrag av d:r Lydia Wahlström om »Kvinnan i den äldsta kristna kyrkan». Vidare har föreningen anordnat 1 diskussionsmöte för utslutande föreningsmedlemmar, varvid fru Ella Billing höll ett inledningsföredrag över ämnet: »Vilka äro självförsörjande och vilka äro icke självförsörjande kvinnor?»

För föreningsmedlemmar och deras bekanta, även manliga, ha varit anordnade 2 sällskapsaftnar. Av Folkbildningsförbundet har föreningen för en tid av 3 månader förhyrt ett vandringsbibliotek. En hel del ströskrifter ha inköpts och utdelats till föreningsmedlemmar och utomstående.

51. Härnösand.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: rektorskan *Linnéa Bucht*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Augusta Olson*.

Styrelsen har sammanträtt 2 gånger och föreningen 2 gånger. För att hjälpa upp föreningens ekonomi och söka vinna flera medlemmar anordnades i april ett offentligt samkväm med sång, musik och uppförande av fru Frigga Carlbergs pjäs: »När begreppen klarna».

Flygskrifter i rösträttsfrågan ha rekviderats och utdelats till allmänheten. Föreningen prenumererar på Dagny. I likhet med föregående år har föreningen kostnadsfritt fått använda lokaler i Elementarläroverket för flickor.

52. Hörby.

Ordförande: handlanden fru *Carolina Hallkvist*.

Centralstyrelsemedlem: lasarettssysslomannen fröken *Ellen Stenborg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Elna Persson*.

Under året ha hållits 10 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten, 2 samkväm och 4 offentliga föreläsningar, därav 2 av fru Ella Billing över ämnena: »Vad kan göras för att förmå självförsörjande kvinnor att mera allmänt ansluta sig till F. K. P. R.» och »Vilka kvinnor äro självförsörjande och icke självförsörjande?» samt 2 av d:r Gulli Petrini om »Proportionsella val» och »Kvinnan och de nya kommunallagarna».

53. Jönköping.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ragnhild Spånberg*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan

fröken *Adèle Wetterlindh*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 3 för- eningsmöten, 3 samkväm och 3 offentliga föreläsningar av d:r Ingegerd Palme om »Den industriella revolutionen och dess följder» samt av artisten Gustaf Ankarkrona om »Dalarna» (2 st.) Under början av året anordnades dessutom en kurs i samhällslära, omfattande 9 föreläsningar och besökt av 100 personer. Ämnen för de olika föreläsningarna voro: *Några enkla regler för talare; Våra skatter; Sveriges nuvarande statsskick; Svenska barns rättsliga och sociala skydd; Kvinnans speciella kommunalpolitiska uppgift* samt *1907 års rösträttsreform*. Till denna senare anslöts en praktisk tillämpning av den proportionella valmetoden. Därjämte hölls ett fingerat stadsfullmäktigesammanträde, omfattat med stort intresse.

Under senare delen av året ha anordnats regelbundna månadssamkväm, vilka försök till sammankomst under mera otvungen form blivit mycket väl mottagna.

2 medlemmar av Jönköpings F. K. P. R. äro medlemmar i fosterbarnsnämnden.

Till länets landsting har sänts flygbladet: »Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?» av Anna Whitlock tillika med en skrivelse med uppmaning att rösta på sådana riksdagsmannakandidater, som ha kvinnans rösträtt på sitt program.

Föreningen prenumererar på Dagny.

54. Kalmar.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hilma Runbäck*.

Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan

fröken *Anna Danielsson*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 3 för- eningsmöten samt 2 offentliga föreläsningar, den ena åtföljd av samkväm. Föreläsare ha varit: fru Frigga Carlberg, som talat om »Kvinnan och fattigvården», samt överläraren E. Svänsson, som talat om »Tillämpningen av det proportionella valsättet». På föreningsmötena ha förekommit uppläsning,

föredrag samt diskussion. Ett stort antal flygblad och ströskrifter ha utdelats och ett vandringsbibliotek har varit tillgängligt under 4 månader.

Föreningen har under året särskilt intresserat sig för stadens sjukvårdsförhållanden, och i följd av dess framställningar ha förbättringar verkställts och anslag beviljats till anställande av sjuksköterska m. m.

1 föreningsmedlem är medlem av skolrådet.

55. Karlshamn.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: fröken *Olga Tengström*.
Centralstyrelsemedlem: fröken *Thekla Schmidt*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten. Vid ett av föreningsmötena, vartill en del utomstående kvinnor inbjudits, höll fru Ella Billing ett föredrag över ämnet: »Kvinnan och medborgarrätten». Dessutom har anordnats ett samkväm med musik, uppläsning av »En enquête i Hades» och gemensam tesupé.

En av stadens tidningar har prenumererat på L. K. P. R:s artikelserie. Det av L. K. P. R. utgivna kommunalflygbladet har jämte uppmaning att ingå i rösträttsföreningen tillställts ett större antal kvinnor inom samhället. Föreningen har prenumererat på Dagny och Jus Suffragii.

56. Karlskoga.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Helena Larsson*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Elin Starck*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 offentliga möten och 3 diskussionsmöten.

57. Karlskrona.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Sigrid Kruse*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Valborg Falk*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 offentlig föreläsning av baron G. A. Raab om »Ålderdomsförsäkring i stället för fattigvård». Vidare har Karlskrona F. K. P. R. tillsammans med Kvinnliga diskus-

sionsföreningen anordnat 4 politiska och sociala föredrag, till vilka även utomstående haft tillträde och till vilka 171 personer antecknats såsom åhörare. Föreläsare ha varit: fru Frigga Carlberg om »Kvinnans uppgift är att producera människolycka»; d:r Gulli Petrini om »Ogifta mödrar och deras barns rättsliga ställning»; d:r Lydia Wahlström om »Konungamakten och regeringen i Sverige»; fru Jenny Velander om »Kvinnornas kommunalpolitiska uppgifter».

1 medlem av Karlskrona F. K. P. R. är medlem av fattigvårdsstyrelsen, 1 medlem är styrelseledamot i lokalföreningen av Frisinnade landsföreningen och v. ordförande i densamma.

58. Karlstad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Gerda Hellberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Greta Gullström*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten, av vilka 1 varit diskussionsmöte, 1 offentlig föreläsning av fru Jenny Velander om »Kvinnornas kommunalpolitiska uppgifter» och 1 föredrag, till vilket medlemmarna fingo medtaga bekanta, varvid redaktör Mauritz Hellberg talade över ämnet: »Den nya rösträtten och det nya valsättet». Under 1908 anordnade studiecirklar ha även under detta år fortgått.

1 medlem av F. K. P. R. är suppleant i flickskolestyrelsen. I Karlstads frisinnade valmansförening är F. K. P. R:s sekreterare styrelsemedlem och ordföranden förste suppleant.

59. Kil.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Adèle Melén*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Alma Blom*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden och 6 föreningsmöten. 1 offentligt, ganska talrikt besökt möte anordnades under hösten, varvid grosshandlare Aug. Lindh gav en klar och lättfattlig framställning av den proportionella valmetoden. Dessutom förekom musik och tablåer. En föreläsning om »Kvinnornas utvidgade kommunala rättigheter» har hållits av fru Jenny Velander. Medlemsantalet i föreningen har sjunkit något, detta dock beroende på afflyttning från orten och icke på minskat intresse.

Föreningens medlemmar ha under året förfärdigat barnkläder, som utdelats bland behövande mödrar.

60. Kisa.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Ingeborg Sjögren*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 2 offentliga möten och 2 föreläsningar av fru Jenny Velander och fru Frigga Carlberg om »Kvinnans politiska rösträtt». Föreningens ordförande är föreståndare och sekreterare i Kisa föreläsninganstalt, som åtnjuter anslag från såväl staten som kommunen.

61. Klippan.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafkommissarien
fröken *Hilma Ramberg*.
Centralstyrelsesuppleant: bankkassören fröken *Augusta Chartier*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 6 föreningsmöten, 1 offentligt möte, 2 diskussionsmöten, 2 samkväm och 1 offentlig föreläsning av pastor H. Isberg om »Ogifta mödrar och deras barn». På diskussionsmötena behandlades fattigvårdsfrågan, inledd av ordföranden, nykterhetsfrågan, inledd av lärarinnan vid Klippans samskola, fröken Ester Hofvander, och »Kvinnornas plikter mot det allmänna», inledd av fru Lydia Fritzow.

En hel del flygblad ha inköpts och utdelats.

62. Kopparberg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Maja Forsslund*.
Centralstyrelsesuppleant: telegrafisten fröken *Maria Fogelqvist*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten. Dessutom anordnade föreningen tillsammans med platsens förbudskommitté i nykterhetsfrågan den 29 oktober ett av omkring 450 personer besökt förbudsmöte med ett utmärkt föredrag av fru Gerda Hellberg.

På föreningens förslag har Ljusnarsbergs kommunalstämma i dess fattigvårdsstyrelse insatt 3 kvinnor. Av Kopparbergs köpings fattigvårdsstyrelse äro fortfarande 5 kvinnor medlemmar och av dessa tillhöra 2 F. K. P. R.

63. Kristianstad.

Ordförande: fröken *Anna Möller*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Ella Billing*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Alma Olin*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 1 diskussionsmöte, 4 samkväm och 4 offentliga föreläsningar: av direktör Yngve Melander om »Man och kvinna», av d:r Gulli Petrini om »Proportionella val», av d:r Lydia Wahlström om »Svensk kvinna inför svensk lag» och av pastor H. Isberg om »Ogifta mödrar och deras barn».

Samkvämen inom föreningen äro omtyckta, och man söker göra dem så underhållande som möjligt.

En s. k. Skåneafton med föredrag av fru Anna Söderström från Malmö om Skåne och några av henne utmärkt berättade landsmålshistorier mottogs med förtjusning. En gång hade föreningen nöjet att som gäst se fru Augusta Tonning, som genom ett litet föredrag om »Kvinnorösträttens historia» mycket förhöjde trevnaden; en annan gång diskuterades professorskan Söderbloms »Något om kvinnovärde och kvinnokall». Alla samkväm ha därtill bjudit på musik, och den sångkör, som under december månad bildades inom föreningen, lovar dessutom att för framtiden bidra till trevnaden. Föreningens bibliotek innehåller, utom Social tidskrift, 121 band av skilda författare.

2 medlemmar av F. K. P. R. äro fattigvårdsledamöter, 1 är skolrådsledamot, 1 sitter i platsförmedlingsbyråns styrelse och 1 är styrelsemedlem i Frisinnade landsföreningens lokalavdelning.

64. Kumla.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Kerstin Andersson*.

Centralstyrelsesuppleant: postexpeditören fröken *Elisabet Nilsson*.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde, 6 föreningsmöten, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av folkskollärare Holmberg från Tysslinge om »Proportionella val». Ett vandringsbibliotek har cirkulerat bland 10 låntagare.

Även detta år har föreningen anordnat en försakelsevecka och en konsert, och de influtna medlen ha använts dels till agitation, dels till inköp av en andel i Dagny.

Till alla röstberättigade kvinnor inom kommunen har föreningen sänt uppmaning att delta i landstingsvalen.

65. **Kungsbacka.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hulda Bengtsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Alma Pettersson*.

Föreningen, som bildats under 1909 efter föredrag av fru Frigga Carlberg, har under sin korta tillvaro haft 1 styrelsesammanträde.

66. **Köping.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Maria Lybeck*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Amélie Salén*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, varav det ena med föredrag av riksdagsman Stårner, 2 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru Maja Strandberg om »Kvinnan och samhället».

Föreningen har tillsammans med Västerås och Arboga F. K. F. R. insänt en skrivelse till Västmanlands läns landsting.

67. **Landskrona.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: seminarieadjunkten
fröken *Gunhild Linder*.

Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan fröken *Ester Nennes*.

Styrelsen har under året sammanträtt 5 gånger. Föreningen har haft 6 möten med uppläsningar, diskussioner och föredrag. Fröken Ellen Wester, Engelholm, har talat om »En resa till Holland»; fru Ella Billing, Kristianstad, har vid ett möte föreläst över ämnet: »Vilka äro självförsörjande och vilka äro icke självförsörjande kvinnor?», som utförligt refererades i platstidningarna, samt vid ett annat möte talat om »Londonkongressen 1909». Fru Augusta Tonning har föreläst om »Rösträttsrörelsens historia».

Dessutom ha hållits 3 offentliga föredrag. D:r Lydia Wahlström har talat om »Svenska kvinnans rättigheter och skyldigheter i stat och kommun» och kandidat Hänniger om »Socialpolitiska reformrörelser i den romerska republiken»; fröken Fogelclou har läst upp fragment ur ett religionsfilosofiskt arbete om »Den logiska och den organiska linjens kristendom». Samkväm hava varit anordnade efter alla föreningssammanträden samt efter 2 av de offentliga föredragen.

På ordförandens förslag har under vårterminen anordnats en fest för 200 barn från härvarande småskolor.

68. Leksand.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hilda Ros*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Anna Jakobson*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

Flera av länets riksdagsmän ha genom styrelsen skriftligen uppmanats att verka för kvinnans rösträtt.

Den socialpolitiska upplysningen har bedrivits genom cirkulation av föreningens bibliotek.

69. Lidköping.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fröken *Maria Eriksson*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Nanni Wendt*.

Under det gångna året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 offentligt möte. Vid det sistnämnda höll fröken *Ina Rogberg* från Stockholm föredrag över ämnet: »För vilka mål skall kvinnans rösträtt vara medel?»

En studiecirkel på 15 medlemmar har även i år funnits. De böcker och broschyrer, som inom densamma cirkulerat, ha införlivats med föreningens bibliotek.

70. Lilla Edet.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Hanna Gerdtzon*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Erika Andrén*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 2 offentliga föreläsningar av fru *Frigga Carlberg* om »Kvinnans uppgift i hem och samhälle» och av fru *Lydia Wahlström* om »Den svenska kvinnans kommunala och politiska ställning». Under hösten voro samkväm anordnade en gång i månaden.

Föreningen har under året ingått i Älvsborgsförbundet.

71. Lindesberg.

Ordförande: fru *Hanna Göransson*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Anna Österlund*.

Under året ha hållits 3 föreningsmöten, 2 offentliga möten och 1 offentlig föreläsning av fru *Gerda Hellberg* om »Kvinnans politiska rösträtt».

72. **Linköping.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Jenny Wallerstedt*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Villy Sjödin*.

Styrelsen har under året haft 5 sammanträden. Föreningen har hållit sina 2 ordinarie årsmöten. Dessutom har tillsammans med kommunalföreningen anordnats 1 diskussionsafton och 2 föreläsningar, till vilka allmänheten inbjudits. Diskussionen inleddes av fru E. Wenström med föredrag om »Behovet av hem för ogifta mödrar». De båda föreläsningarna höllas av prof. Gustav Cassel över ämnena »Den ekonomiska möjligheten av ett socialt framåtskridande» och »Social bildning». För F. K. P. R:s räkning har d:r Anna-Clara Romanus-Alfvén föreläst om »Sexuell hygien för kvinnor».

Linköpings F. K. P. R. har under årets lopp utvidgats med 2 filialer: den ena i Ljungsbro, bestående av ett 20-tal medlemmar, den andra i Vadstena, räknande ett 30-tal. I dessa filialer ha hållits tvänne offentliga möten, där föreningens ordf. talat om »Kvinnans politiska rösträtt».

Förutom ovan nämnda möten och föredrag har föreningen verkat för rösträttsidéns spridande genom inköp och gratisutdelande av skrifter och flygblad, inalles 6 olika flygblad i ömkr. 400 ex.

73. **Ljungby.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Signhild Johansson*.

Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan
fröken *Sigrid Hjelmqvist*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 7 föreningsmöten och 1 offentlig föreläsning av d:r Gulli Petrini om »Proportionella val».

Föreningen har beslutat tillskriva de blivande landstingsmannakandidaterna om deras ställning till den kvinnliga rösträtten, ävensom att uppmana röstberättigade kvinnor att delta i valen. 200 st. flygblad ha inköpts och utdelats.

74. **Ljusdal.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Thunborg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Maria Hagander*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 6 föreningsmöten, 3 offentliga möten och 1 samkväm.

75. Ludvika.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Fejan Forsslund*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte och 1 offentlig föreläsning av fru Ellen Hagen om »Kongressen i London».

76. Luleå.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Märta Bucht*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hulda Uddenberg*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 1 offentligt möte. 2 av föreningsmötena ha varit anordnade som samkväm med diskussion.

1 av föreningens medlemmar är ledamot av kommunens fattigvårdsstyrelse.

77. Lund.

Ordförande: fru *Louise af Ekenstam*.

Centralstyrelsemedlem: fil. dr fröken *Hilma Borelius*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Anna Rönström*.

Föreningen har under året avhållit 4 föreningsmöten, därav ett årsmöte, ett med föredrag av fru Ella Billing, över ämnet: »Hur intressera de kvinnliga post-, telegraf- och kontorsfunktionärerna för den kvinnliga rösträtten?» vilket efterföljdes av diskussion; ett där fru Anna Wicksell redogjorde för Londonkongressen och ett med föredrag av fru Augusta Toning om »Kvinnorösträttsrörelsens historia». Efter två av dessa möten ha samkväm anordnats. Dessutom har föreningen anordnat ett offentligt möte med föredrag av dr Gulli Petrini över »Den proportionella valmetoden», efterföljt av ett av dr Petrini lett fingerat stadsfullmäktigeval enligt proportionell metod.

Även under 1909 har Lunds F. K. P. R. tillsammans med Fredrika-Bremer-förbundskretsen Malmö-Lund med omnejd föranstaltat samhällskurser. Under vårterminen hölls 7 föreläsningar över: *Kommunens finanser och skatteväsen* (stadsnot. K. Dahlberg). *Lagstadganden i tomträtt och deras betydelse för bostadsfrågan* (not. Valter Ahlström). *Den gifta kvinnans ekonomiskt-rättsliga ställning* (2 förel. av prof.

C. Björling). *Den svenska kvinnans rättigheter och skyldigheter i stat och kommun* (d:r Lydia Wahlström). *Kvinnans speciella uppgift i kommunalpolitiken* (fru Sofi Lindstedt) och *Proportionella val* (lektor A. Rosén).

Antalet deltagare i dessa kurser var detsamma som under höstterminen 1908 eller 301, och hade föreläsningarna under hela tiden att glädja sig åt ett oförsvagat intresse. Kurserna gävo även ekonomiskt överskott; den del därav, som föll på Lunds F. K. P. R., var kr. 311:95, och beslöt föreningen, att av den skulle bildas en fond för fortsatt framtida upplysningsverksamhet.

Jämväl under höstterminen avhölls under fortsatt samarbete med Fr. Br. förb.-kretsen en kurs, denna gång i affärskunskap, i vilket ämne hölls 6 föreläsningar av hovrättsnotarien Hallberg. Antalet deltagare var 80.

Som medlemmar i arbetsutskottet för dessa kurser ha för Lunds F. K. P. R. fungerat fru L. af Ekenstam och fru A. Andersson. Suppleanter under hösten ha varit fru J. Larsson och fröken L. Weibull.

Innan den kvinnliga rösträttsfrågan upptogs till debatt i riksdagen, skickade styrelsen till stadens riksdagsman i Andra kammaren och till samtliga länets riksdagsmän i Första kammaren skrivelser med uppmaning att noggrant pröva och — om möjligt — arbeta för och rösta för någon av de vid riksdagen framlagda motionerna om politisk rösträtt för kvinnor.

78. Lyckeby.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Hildegard Larsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Edit Wiebe*.

79. Lysekil.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: samskolelärarinnan
fröken *Helga Sundborg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ester Malm*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 5 för-
eningsmöten och 3 samkväm. Föreningen har ett eget bib-
liotek, av vilket 10 låntagare begagnat sig.

80. Malmö.

Ordförande: dr fru *Malin Wester-Hallberg*.

Centralstyrelsemedlem: dr fröken *Sofia Holmgren*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan
fröken *Naëmi Uddenberg*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten, 4 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av fru Eva Hanzén om »Kvinnan och nykterhetssaken» och av fröken Mary Ramsten om »Kvinnorörelsen i Kina».

Hösten 1908 anordnade F. K. P. R. i Malmö och Lund tillsammans med Fredrika-Bremerförbundets kretsavdelning en kurs i samhällslära, omfattande 12 föreläsningar. Denna kurs fortsattes under vårterminen, varunder 7 föreläsningar höllas. (Rörande ämnen och föreläsare samt antal deltagare, se vidare årsberättelsen för Lunds F. K. P. R.)

4 medlemmar av föreningen äro kretsombud i barnavårdsnämnden. Av dessa äro 1 ordinarie och 3 suppleanter.

Föreningens verksamhet har under det gångna året fortgått efter samma plan som förut.

Mötena hava företrädesvis varit enskilda och då merändels åtföljda av samkväm. Till sådana möten ha inbjudningar dels utfärdats av styrelsen, dels ha medlemmar haft rätt att medtaga gäster.

Ehuru föreningen ej kan uppvisa tillväxt i medlemsantalet, kan den dock glädja sig åt att den idé, för vilken den arbetar, t. o. m. *mot* mångens vilja tränger sig in och tar fäste. Detta visar den livliga anslutningen till och intresset för de av föreningen jämte F. B. F.-kretsen anordnade kurserna i samhällslära. Inför den kommunala rösträtten och valbarheten som ett fullbordat faktum går det ej att vara alldeles likgiltig. Men ännu fruktar mången att sluta sig till F. K. P. R. Den lokala högerpressen har också under det sista året antagit en allt fientligare hållning och ej ens försmått att intaga ovederhäftiga meddelanden, misskrediterande för den svenska kvinnorörelsens ledare, och sälunda hos de ovissa sökt uppväcka fruktan för kvinnornas deltagande i det politiska livet.

81. Mariefred.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: bankkamreren

fröken *A. G. Indebetou*.

82. Mariestad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fru *Andriette Florén*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Jenny Lindberger*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 10 talrikt besökta samkväm med enkel supé, vid vilka delar av Nils Höjers Svensk samhällslära, artiklar ur Dagny samt d:r Lydia Wahlströms »Den svenska kvinnorörelsen» förelästs och delvis diskuterats.

Den 21 november firade föreningen sin femårs-fest med föredrag av fru Jenny Velandér om »Kvinnan och hemmet», och därefter samkväm med supé, varvid även herrar fingo närvara. Ordföranden fick vid detta tillfälle av föreningen mottaga en hedersgåva. För övrigt har föreningen verkat genom spridande av flygblad inom staden och dess närmaste omgivning.

3 medlemmar av Mariestads F. K. P. R. äro ledamöter i styrelsen för Mariestads barnhem, och ordföranden är medlem i styrelsen för Mariestads föreläsningsförening samt suppleant i skolrådet.

83. Markaryd.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Assarina Frick*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Holmgren*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 1 offentlig föreläsning av fru Ella Billing över ämnet: »Vilka äro och vilka äro icke självförsörjande kvinnor?»

84. Marstrand.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: organisten fru *Annie Olán*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Eugenie Timæus*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 1 offentligt möte, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fröken Signe Widell om »Kvinnorörelsens framsteg sedan Fredrika Bremers tid».

1 föreningsmedlem är medlem av fattigvårdsstyrelsen, 1 är medlem av den högre folkskolans styrelse och 1 är medlem av föreläsningsanstaltens styrelse.

85. **Mjellby.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Elsa Kosack*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Olsson*.

Under året ha hållits 4 föreningsmöten och 1 offentlig föreläsning av d:r Gulli Petrini.

86. **Mora.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ellen Nordenson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Lennart*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Augusta Tonning.

87. **Motala.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Gertrud Flodman*.

Centralstyrelsesuppleant: tandläkaren fröken *Anna Eklundh*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Frigga Carlberg.

88. **Mölnbo.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *E. Tersmeden*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *T. Geijer*.

89. **Neder-Kalix.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Ester Taube*.

Centralstyrelsesuppleant: postexpeditören fröken *Thyra Högström*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 1 offentligt möte och 2 samkväm.

90. **Nora.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: f. d. telegrafkommissarien
fröken *Alfhild Cnattingius*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

1 föreningsmedlem är invald i styrelsen för stadens skola.

91. Norberg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Helena Kekonius*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Ellen Hagen och har under sin korta tillvaro haft 1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte.

92. Norrahammar.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Alma Andersson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Swahn*.

Under året ha hållits 12 styrelsesammanträden, 1 julfest och 4 offentliga föreläsningar av fru Tonning över ämnet »Varför kvinnorna böra ha rösträtt»; av fru Helena Ugland-Andersson om »Sexuell hygien»; av d:r Gulli Petrini om »Ogifta mödrar och deras barns rättsliga ställning» samt av fru Frigga Carlberg om »Svenska barns rättsliga och sociala skydd».

Föreningen har tillsammans med närliggande föreningar tillskrivit landstingsmännen i Jönköpings län angående valen till Första kammaren.

Föreningen prenumererar på Dagny och Social tidskrift. Till jul skänkte föreningen 25 kr. till de utestängda arbetarna, 10 kr. till faderlösa barn och 5 kr. till barnbespisningen i Stockholm. Ordföranden har varit föreningens pressombud, och Smålands Folkblad har välvilligt intagit föreningens meddelanden.

93. Norrköping.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Frida Danielson*.

Centralstyrelsesuppleant: skolföreståndarinnan fröken *Aurore Pihl*.

Under det gångna året ha hållits 10 styrelsesammanträden och 2 ordinarie föreningsmöten. På det ordinarie marsmötet höll fröken Pihl föredrag över ämnet »Vad ha vi kvinnor vunnit genom 1909 års riksdagsbeslut?» vilket föredrag sedermera trycktes och utdelades gratis till föreningsmedlemmarna. Mötet avslutades med ett enkelt samkväm.

Under året har d:r Anna-Clara Romanus-Alfvén hållit 3 offentliga föreläsningar för kvinnor över ämnet »Sexuell hygien». De två första av dessa höllos på goodtemplarlogens lokal, som var till trängsel fylld. Då denna lokal visade sig otillräcklig, hölls det tredje föredraget på Arbetareföreningen, även den gången inför en fulltalig publik. De talrika

åhörarna och det djupa intresse, varmed dessa följde det utmärkta föredraget, visade, att rösträttsföreningen genom anordnandet av dessa föredrag fyllt »ett länge känt behov».

Inom föreningen har d:r Romanus-Alfvén dessutom hållit ett föredrag över ämnet »Hemmets hygien». Efter föredraget följde ett aminerat samkväm.

I december anordnade rösträttsföreningen en Selma Lagerlöfsafton. Behållningen tillföll oavkortad fattiga och sjuka barn.

För att öka och uppehålla intresset hos föreningsmedlemmarna har bland dem utdelats åtskilliga ströskrifter och broschyrer.

För styrelsens räkning prenumereras på Jus Suffragii.

Ett tjugotal av föreningens medlemmar inneha förtroendeuppdrag inom fattigvården.

94. Norrsundet.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Clementine Blom*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Helga Svensson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Augusta Tonning.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde, 2 föreningsmöten, 1 diskussionsmöte, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fröken Anna Sundbom över ämnet: »Kan kvinnan undvaras i det politiska livet?»

95. Norrtälje.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Anna Humble*.
Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Helga Andersson*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 offentlig föreläsning av fröken Signe Bergman om »De engelska kvinnornas rösträttskamp».

1 föreningsmedlem är suppleant i skolrådet.

96. Nyköping.

Ordförande: fru *Elna Cullberg*.
Centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan fröken *Ingrid Örström*.
Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Ada Gustavson*.

Styrelsen har under året sammanträtt 11 gånger. Av de 6 föreningsmötena har 1 varit enbart diskussionsmöte

med ämne: »Hur kan och bör en arbetarhustru uppfostra sina barn till friska och nyttiga samhällsmedlemmar?» På ett möte höll skolföreståndarinnan fröken Anna Molin föredrag om »Varför kvinnorna stå efter männen.» Föreningen har haft 3 samkväm, 2 därav i samband med föreningsmöten. Offentliga föreläsningar ha anordnats 3 gånger. Föreläsare voro: 1) fröken Mathilda Staël v. Holstein, »Kvinnorna och årets grundlagsändringar; 2) fru Augusta Widebeck och fröken Elin Pålman, »Kvinnornas rösträttsfråga»; 3) dr Lydia Wahlström, »Svensk kvinna inför svensk lag.»

Under hösten arbetade en studiecirkel med omkring 20 medlemmar. Därvid behandlades bl. a. »Storstrejksfrågan» och »Barnbespisning», varjämte jägmästaren K. Häckner godhetsfullt höll två föredrag om den proportionella valmetoden.

Valupprop utsändes i december till stadens omkring 400 röstberättigade kvinnor för deltagande i fyllnadsval till stadsfullmäktige.

Föreningen har prenumererat på Social tidskrift, som cirkulerat bland medlemmarna.

Den 6 mars anslöt sig föreningen till det denna dag i Flen bildade »Södermanlands länsförbund».

1 föreningsmedlem är ledamot av barnavårdsnämnden.

97. Nässjö.

Ordförande: fil. kand. fröken *Signe Bosson*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Gerda Carlström*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hilma Palmgren*.

Föreningen bildades 1909 på initiativ av fröken Adèle Wetterlindh och har haft 1 föreningsmöte. 1 föreningsmedlem är ledamot av Nässjö fattigvårdsstyrelse.

98. Ockelbo.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: barnmorskan fru *Elin Stenvall*.

Föreningen, som bildades under 1909 efter föredrag av fru Augusta Tonning och på initiativ av fru Klara Lindh, har under året haft 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Flygblad ha inköpts och spritts bland allmogens kvinnor. Föreningen prenumererar på Dagny.

99. **Oskarshamn.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: handlanden
fru *Henrika Jurén*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 2 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av doktorinnan Frida Stéenhoff om »Kvinnans medborgarrätt» och av fru Frigga Carlberg om »Kvinnans uppgift är att producera människolycka».

Föreningen har förhyrt ett vandringsbibliotek. 1 av föreningens medlemmar innehar kommunalt uppdrag.

100. **Oviken.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Anna Viklund*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Ingeborg Vallmark*.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte.

101. **Piteå.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: hospitalsföreståndarinnan
fröken *Selma Jakobsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Hulda Åberg*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. 1 av föreningens medlemmar är ledamot i skolrådet och fattigvårdsnämnden.

102. **Rogberga.**

Ordförande: fru *Hilma Andersson*.

Centralstyrelsemedlem: fröken *Gerda Planting-Gyllenbåga*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Helga Silverstolpe*.

Styrelsen har under det gångna året haft 6 sammanträden och föreningen 2. Under vintern anordnades 6 föredrag i samhällslära förutom 2 samkväm med föredrag och musik samt 1 uppläsning av fröken Adelborgs »Medel och mål».

Vid föreningens ordinarie möte i mars fattades beslut om att avhålla en kurs i samhällslära påföljande höst. Till

ekonomiskt tryggande av detta företag anordnades under våren en trädgårdsfäst, varvid erforderliga medel insamlades. Denna kurs, till vilken ett 100-tal personer anmält sig såsom deltagare, ägde rum under oktober och december månader enligt följande program:

1. *Sättet att leda offentliga förhandlingar*, fru Emilia Broomé.
2. *Det proportionella valsättet*, d:r Gulli Petrini.
3. *Fingerat valmöte*, d:r Gulli Petrini.
4. *De nya kommunallagarna*, riksdagsman Rob. Johansson.
5. *Fingerad kommunalstämma*, herr K. Ljungström.
6. *Våra skatter*, d:r Sigurd Hansson.
7. *Konungamakt och statsförvaltning*, direktör Hans Hansson.
8. *Riksdagen*, riksdagsman Rob. Johansson.
9. *Vår fattigvårdslagstiftning*, fru Frigga Carlberg.

Dessutom har under hösten anordnats ett samkväm för endast föreningsmedlemmar jämte ett rösträttsföredrag i Tenhult av d:r Gulli Petrini.

Cirka 1,000 av L. K. P. R:s flygblad ha genom föreningens försorg gratis utdelats.

Föreningen avslutade sitt verksamhetsår med en fäst, till vilken allmänheten ägde tillträde, varvid förekom sång, deklamation och föredrag.

Rogberga F. K. P. R. utsände tillsammans med länets övriga F. K. P. R. en uppmaning till samtliga landstingsmän att vid riksdagsmannavalet till Första kammaren endast välja sådana representanter, som voro anhängare av kvinnans politiska rösträtt.

103. Ronneby.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: trädgårdsmästaren
fru *Augusta Tonning*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Ella Grönvall*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 1 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av friherre G. Raab om »Folkpensionering» och av d:r Gulli Petrini om »Proportionella val». På föreningens årsmöte redogjorde ordföranden för mötet i Örebro och talade om »Kvinnornas nya rättigheter med anledning av riksdagsbeslutet den 10 febr. 1909».

Av F. K. P. R:s medlemmar äro 2 medlemmar och 1 suppleant i samskolestyrelsen, 1 suppleant i fattigvårdsstyrelsen, 1 medlem i föreläsningsstyrelsen, 2 medlemmar i barna-

vårdsnämnden och 6 medlemmar av Ronneby F. V. O. 1 är medlem av Frisinnade landsföreningen och 7 äro medlemmar av det socialdemokratiska partiet.

104. Rättvik.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Elisabeth Forsslin*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Hanna Blomberg*.

105. Sandviken.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Mia Ljungqvist*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Maria Pihl*.

106. Sigtuna.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Kerstin Larsson*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 5 offentliga möten och 2 samkväm. På 3 av de offentliga mötena ha föredrag hållits av fröken Signe Bergman om »De engelska kvinnornas rösträttskamp», av pastor Gasslander om »Nykterhetsfrågan» och av redaktör Johan Lindström-Saxon om »Vägen till hälsa, lycka och livsglädje».

Under januari månad förhyrde föreningen ett vandringsbibliotek. Ordföranden är medlem av Frisinnade landsföreningen.

107. Simrishamn.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Anna Lundgren*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Agnes Osterman*.

108. Skara.

Ordförande: fröken *Clara Wallmark*.

Centralstyrelsemedlem: seminariadjunkten fru *Jenny Velander*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Emma Stenbeck*.

Föreningen har under året haft 5 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten, av vilka 2 varit samkväm. De senare, till vilka även kvinnor utom föreningen haft tillträde, ha varit talrikt besökta.

Ett offentligt föredrag har anordnats, då fru Frigga Carlberg föreläste om: »Svenska barns sociala och rättsliga skydd».

På kallelse av styrelsen sammanträdde i början av nov. i Skara representanter för de flesta föreningar inom länet för att bilda ett länsförbund. En interimstyrelse tillsattes för att föra saken vidare. Till ordf. valdes fru Andriette Florén, sekreterare fru Jenny Velander och kassaförvaltare fru Jenny Lindberger.

Försök ha gjorts att anordna »studieaftnar» med uppläsning av broschyrer i fattivårdsfrågan, men blevo dessa så ytterst fåtaligt besökta att man ej ansåg det lönt fortsätta.

Senast utkomna flygblad i rösträttsfrågan ha dels sålts, dels utdelats gratis.

109. Skellefteå.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan fru *Anna Stenson*.

Centralstyrelsesuppleant: modisten fru *Charlotte Svedén*.

Under året ha hållits styrelsesammanträden var eller varannan månad, 6 föreningsmöten och 2 offentliga möten. I samband med förenings- och offentliga möten har diskussion varit anordnad.

110. Skurup.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Anna Sandberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Charlott Stendahl*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fröken Sigrid Kruse och på initiativ av fröken Anna Sandberg och fru Charlott Stendal.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten samt 2 offentliga föreläsningar av fru Elma Danielsson.

111. Skutskär.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan fröken *Adolfina Erikson*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan fröken *Augusta Hammarström*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru

Augusta Tønning över ämnet: »Varför begära kvinnorna rösträtt?»

1 medlem av F. K. P. R. är ledamot i fattigvårdsstyrelsen och 1 suppleant i skolrådet. Dessutom är ordföranden ledamot av den kommitté, som de frisinnaede inom Örbyhus valkrets tillsatt för förberedande av landstingsvalen.

112. Skövde.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fil. kand.
fröken *Clara Lund*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Magnhild Andersson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Jenny Velander. Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Rösträttslitteratur har spritts. Föreningen prenumererar på Dagny.

Av lokaltidningarna är en avgjort gynnsamt stämd mot kvinnornas rösträttsfråga; de övriga hålla sig passiva, men ha välvilligt infört föreningens meddelanden.

113. Sollefteå.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fil. kand.
fröken *Anna Åkerberg*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Ruth Næslund*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 4 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av fil. kand. Ingeborg Wikander om »Österns kvinnovärld» och av fröken Clara Wahlström om »Samhällsanda».

En medlem av Sollefteå F. K. P. R. har varit medlem i fattigvårds- och skolstyrelsen.

114. Stenstorp.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Julia Rydström*.

Föreningen är bildad under 1909 på initiativ av fru Julia Rydström. Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten samt 1 offentligt föredrag av fru Jenny Velander om »Kvinnans kommunalpolitiska uppgifter». Ordföranden har spritt rösträttslitteratur.

115. Stockholm.

Ordförande: fru *Lizinka Dyrssen*, född af *Ugglas*.

Centralstyrelsemedlemmar: fil. d:r fröken *Lydia Wahlström*,
bankkassören fröken *Signe Bergman* och fil. kand.
fröken *Axianne Thorstenson*.

Centralstyrelsesuppleanter: friherrinnan *Ebba Palmstierna* och
fru *Ezaline Boheman*.

Föreningen har under året sammanträtt 2 gånger, styrelsen 11 gånger; 1 offentligt möte har anordnats av styrelsen samt tvänne samkväm.

Vid årsmötet den 29 mars höll borgmästare Jakob Petterson ett livligt och medryckande föredrag över ämnet: »Personliga intryck från en rättegång med engelska suffragetter».

Vid sammanträdet den 18 november lämnades av ordföranden meddelande om de svenska kvinnornas första allmänna rösträttsmöte, som anordnats av L. K. P. R. i Stockholm den 18 och 19 juni. Vidare framlades förslag om anordandet av en särskilt för de närmast förestående stadsfullmäktigevalen avpassad kurs i kommunalkunskap, vilket förslag antogs av föreningen. Fru Carola Sahl v. Koch höll därpå ett med stort intresse åhört föredrag över ämnet: »Varför ha icke Amerikas kvinnor rösträtt?» belyst av talrika skioptikonbilder.

Med anledning av årets grundlagsändringar och med särskilt avseende fästas på vad som berör kvinnorna var ett offentligt möte anordnat i Victoriasalen den 2 mars med föredrag av fröken Anna Whitlock över ämnet: »Kvinnornas kommunala valbarhet». Fröken Mathilda Staël v. Holstein gav en historik över »Vår kommunala författning» och d:r Lydia Wahlström talade om »Kvinnors tillträde till vissa statstjänster».

Den ²⁹ september anordnades med anledning av d:r Maikki Fribergs från Finland besök i Stockholm ett samkväm med diskussion över ämnet: »Behovet av särskilda kvinnotidningar». Diskussionen, som blev mycket livlig, inleddes av d:r Friberg. Vid samma tillfälle avsågs för första gången »Svenska kvinnors medborgarsång» med ord av Ellen Kleman, musik av Emil Sjögren.

Den 26 november hade styrelsen inbjudit föreningens ombud jämte andra intresserade till ett samkväm å Hemtrevnads lokal för att diskutera »Det personliga i rösträttsarbetet». Diskussionen inleddes av fröken Signe Bergman, som gav en mängd nya uppslag för rösträttsarbetet.

Under våren anordnade föreningen en serie socialpolitiska föredrag över aktuella ämnen. Till dessa ägde både kvinnor och män tillträde. Programmet omfattade: *Jordfrågan*, borgmästare C. Lindhagen, *Vattenkraftens socialisering*, friherre E. Palmstierna, *Ogifta mödrars och deras barns rättsliga ställning*, fil. d:r Gulli Petrini, *Emigrationen från Sverige och dess innebörd*, skriftställare E. H. Thörnberg, *Moder-skapsförsäkring*, fil. lic. M. Marcus, *Arbetslösheten*, fil. d:r G. Huss, *Arbete och glädje*, lektor O. Ottelin.

Med anledning av valet till Första kammaren avlät styrelsen till herrar stadsfullmäktige i Stockholm en skrivelse av följande lydelse:

Till Stockholms Stadsfullmäktige.

Sedan riksdagen genom antagande av 1909 års kommunalreform beviljat kommunalt röstberättigade kvinnor kommunal valbarhet, hava kvinnliga stadsfullmäktige tillerkänts rätten att deltaga i val av Första kammarens ledamöter. Då emellertid denna reform kommer att träda i kraft först nästa år, och val till riksdagens Första kammare kommer att ske hos Stockholms Stadsfullmäktige redan i år, taga vi oss friheten att på detta sätt framföra våra önskningsar, i förhoppning att även av Stockholms Stadsfullmäktige skola bliva beaktade.

Vid behandlingen av kvinnornas rösträttsfråga vid 1909 års riksdag visade det sig, att Andra kammaren, efter konstitutionsutskottets tillstyrkan, utan debatt och utan votering bifallit Liberala samlingspartiets motion om rösträtt och valbarhet för kvinnor till riksdagens båda kamrar. Första kammaren, som likväl genom medverkan till beslut om utredning av samma fråga vid 1906 års riksdag i princip godkänt densammas berättigande, avstyrkte med stor majoritet ett här framkommet förslag om enbart rösträtt för kvinnor.

Då frågan om kvinnornas politiska medborgarrätt, sedan förslaget om utvidgad rösträtt för män vunnit slutlig stadfästelse, numera är den viktigaste konstitutionella fråga, som riksdagen har att genomföra, hemställa vi, att Stockholms Stadsfullmäktige vid uppställande av kandidater till riksdagens Första kammare ville utse sådana män, som vilja medverka till denna reforms omedelbara genomförande.

Stockholm den 14 september 1909.

För Styrelsen i Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm.

Lizinka Dyrssen

f. af Ugglas,
Ordförande.

Anna Kleman,
sekreterare.

För att intressera de kommunalt röstberättigade kvinnorna att begagna sin rösträtt har föreningen i likhet med vad som

ägt rum under föregående år tillsammans med Fredrika-Bremer Förbundet utsänt uppmaningar till kvinnorna att deltaga i de kommunala valen. Därjämte ha valbyråar upprättats. Den officiella siffran för deltagandet i valen för 1909 är ännu icke känd. 1908 deltog 21,69 % av de röstberättigade kvinnorna i stadsfullmäktigevalet — antalet deltagande i valet har sålunda *mer än tredubblats sedan nästföregående* år, då motsvarande siffra för 1907 var 6,8 %.

Föreningen har under året utgivit flygbladet n:o 9: »Varför böra religiöst övertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?» av Sofi Lindstedt samt 5:te upplagan av Minneslistan.

Av föreningens medlemmar sitta ett 20-tal såsom medlemmar i fattigvårdsnämnd, fattigvårdsstyrelser, skolråd, m. fl. officiella institutioner. Flera av föreningens medlemmar äro styrelsemedlemmar i männens politiska organisationer.

Såsom förslag till överläggningsämnen beslöt styrelsen att till centralstyrelsemötet i januari 1910 insända följande ämnen:

1:o Böra kvinnorna under några förhållanden låta partiintresset gå före rösträttsintresset?

2:o Huru få till stånd en kraftigare propaganda för rösträttsidén, särskilt på landsbygden?

Ombudens antal har under året ökats till 52. Dessa ombuds uppgift är att inom olika kårer och föreningar sprida kunskap om rösträttsrörelsens mål och medel, att väcka intresse för föreningens arbete, upptaga årsavgifter till föreningen, skaffa nya medlemmar, ombesörja spridning av föreningens publikationer m. m.

Den av föreningen förut innehavda lokalen, 6 Lästmakaregatan, har från och med den 1 oktober övertagits av Landsföreningen för expedition av dess trycksaker. Stockholmsföreningens flygblad och broschyrer tillhandahållas dock fortfarande på samma ställe, där även årsavgifter inkasseras för Stockholmsföreningens räkning.

116. Storvik.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Edit Kindvall*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Alma Stålnacke*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 1 offentligt föredrag av fru Anna Björk.

117. **Strängnäs.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Augusta Widebeck*.

Centralstyrelsesuppleant: lärarinnan fröken *Ninni Huldt*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 1 fingerat stadsfullmäktigesammanträde och 2 offentliga föreläsningar av fröken Mathilda Staël v. Holstein om »Kvinnornas kommunala rättigheter» och av fil. kand. Ingeborg Wikander om »Den japanska kvinnan». Föreningen har anordnat en studiecirkel med 15 deltagare. Ordföranden har av stadsfullmäktige varit utsedd till ledamot av arbetslöshetsräkningskommittén.

På föreningens initiativ har under årets bildats Södermanlands länsförbund.

118. **Strömstad.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan

fröken *Ingrid Nilsson*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 3 samkväm och 3 offentliga föreläsningar av fröken Clara Wahlström om »Vita slavhandeln», av fröken Signe Wollter om »Kvinnorörelsen» och av fru Kata Dahlström om »Arbetarkvinnornas ställning».

1 medlem av Strömstads F. K. P. R. är ordinarie ledamot och 1 suppleant i skolrådet.

På det ordinarie marssammanträdet redogjorde ordföranden för kvinnornas nya kommunala rättigheter, och på det ordinarie höstsammanträdet lämnade ordföranden en redogörelse för sommarmötet i Stockholm, i vilket hon deltagit. På samkvämen har alltid någon viktigare fråga avhandlats och diskuterats. En mängd sparbössor ha utdelats och ganska mycket redan insamlats. Stadens liberala tidning är abonment på L. K. P. R:s artikelserie. Föreningen prenumererar på Dagny och Social tidskrift. En mängd broschyrer ha inköpts och utdelats.

119. **Sundsvall.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan

fröken *Elin Wahlqvist*.

Centralstyrelsesuppleant: bokföreläsaren fröken *Anna Lörgren*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten, 3 diskussionsmöten, 2 samkväm och 1 offentlig föreläsning av riksdagsman Norlén om »Proportionella val».

Av föreningens medlemmar är 1 skolrådsledamot (i Sköns församling) 9 kvinnliga vårdare inom fattigvården, 3 medlemmar i barnavårdsnämnden och 1 medlem i föreläsningföreningens styrelse.

120. Säffle.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Hanna Hesselbom*.
Centralstyrelsesuppleant: fotografen fru *Ida Johansson*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 4 fingerade stämmor, 2 samkväm och 2 offentliga föreläsningar om »Kvinnans plats i samhället» av rektor Dahlgren och fru Jenny Velander. Föreningen har under året anordnat en julgransfest för över 100 barn, samt under vintern utdelat pänningunderstöd m. m. till fattiga.

Under vintermånaderna ha varje måndag hållits studiecirklar.

121. Söderhamn.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan fröken *Maria Larsson*.
Centralstyrelsesuppleant: borgmästarinnan *Ellen Sonesson*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 6 föreningsmöten, 1 offentligt möte, 4 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru Ellen Hagen om »Kvinnan som medborgare». Studiecirklar ha under vår- och höstterminen pågått minst en gång i månaden. Hela föreningen var anmäld som deltagare, men antalet har naturligen varit mycket växlande.

Föreningens ordförande har författat en hel del tidningsartiklar, som influerat i platstidningarna.

122. Söderköping.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: samskolelärarinnan fröken *Annie Nyström*.
Centralstyrelsemedlem: fil. kand. fröken *Julia Helander*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten 6 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru Frigga Carlberg över ämnet: »Är politisk rösträtt oförenlig med kvinnans uppgift att producera människolycka?»

En läsklubb med 14 medlemmar finnes; denna sammanträder en gång i veckan, varvid någon socialpolitisk skrift läses eller referas och diskuteras.

Ett vandringsbibliotek har under 2 månader cirkulerat bland föreningsmedlemmar och utomstående.

123. Södertälje.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: borgmästarinnan

Ebba Pettersson.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Olsén.*

Under året har styrelsen haft 3 sammanträden och föreningen 2 möten.

I samband med årsmötet i februari anordnades ett offentligt föredrag, varvid borgmästare Jakob Pettersson talade om »Suffragetternas rösträttskamp». Därjämte ha tvänne andra offentliga föredrag under året anordnats av föreningen, det ena av fru Ellen Hagen om »Kvinnan som medborgare» och det andra av seminarieadjunkten fru Jenny Velander om »Kvinnan och hemmet». Vid sistnämnda tillfälle medverkade även fru Ebba Sjögren från Stockholm och roade publiken med sin kända sång- och berättarkonst. Samtliga dessa föredrag voro talrikt besökta och mottogos med livligt bifall.

Lokaltidningarna, ha ställt sig välvilligt till föreningens verksamhet, mottagit och meddelat notiser angående de offentliga föredrag, som hållits, samt refererat desamma.

124. Tidaholm.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Emelie Nyman.*

Centralstyrelsesuppleant: telegrafkommisarien fröken *Ester Ahlbom.*

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 8 föreningsmöten, 1 offentligt möte och 1 offentlig föreläsning av fru Jenny Velander om »Barnen och samhället». Riksdagsman Karl Persson i Stallerhult har uppvaktats med en begäran att i Andra kammaren stödja kvinnornas rösträttsfråga.

Diverse flygblad ha dels sålts, dels utdelats gratis.

125. Tierp.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: fru *Britta Nyberg.*

Centralstyrelsemedlem: handelsidkerskan fröken *Ingeborg Olsson.*

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fröken Anna Sundbom och på initiativ av fru Klara Lindh.

Under den tid föreningen existerat har den hållit 2 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte, 2 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fröken Anna Sundbom över ämnet: »Har samhället råd att undvara kvinnornas insats i det offentliga livet?»

Ordföranden är medlem av den kommitté, som de frisinade inom Örbyhus valkrets tillsatt för förberedande av landstingsmannavaalen.

126. Tingsryd.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ellen Macintosh*.
Centralstyrelsesuppleant: fröken *Anna Donnér*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

127. Torpa.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: arbetarhustrun *Alida Hult*.
Centralstyrelsesuppleant: arbetarhustrun *Hanna Torstenson*.

Under året ha hållits 8 möten. Föredrag ha hållits av fröken Augusta Björkqvist om »Kvinnans uppgift i hemmet och samhället», av riksdagsmän Gustaf Strömberg om »Kvinnans politiska rösträtt och arbetarfrågan» och av herr Olof Hult om »Kvinnans likställighet med mannen i hemmet, samhället och staten». Musik samt uppläsning av broschyrer, poem m. m. ha förekommit vid mötena.

128. Torshälla.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarynnan fru *Frida Grönberg*.

Föreningen bildades 1909 efter föredrag av fru Augusta Widebeck och på initiativ av Vita bandets lokalförening i Torshälla.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 2 offentliga möten, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av dr Lydia Wahlström om »Kvinnans rättsliga ställning».

129. **Torsåker.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Margareta Norlin*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fröken Anna Sundbom.

130. **Trelleborg.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Lida Lundgren*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hilma Swaitichin*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 2 offentliga föreläsningar av d:r Malin Wester-Hallberg om »Kvinnlig hygien» och av fru Augusta Tonning om »Kvinnorösträttens historia».

2 av föreningens medlemmar äro ledamöter i fattigvårdsstyrelsen.

131. **Trollhättan.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Signe Wollter*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Thekla Wassberg*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 6 föreningsmöten och 2 offentliga möten. Vid det offentliga mötet den 20 februari hölls föredrag av fröken Clara Wahlström om »Den vita slavhandeln». Den 10 okt. föreläste d:r Lydia Wahlström om »Erik Gustaf Geijer».

Den 17 och 18 april anordnades en soaré, varvid förekom sång, musik och folkdanser, samt uppfördes fru Frigga Carlbergs pjäs »När begreppen klarna». Inkomsten delades mellan Älvsborgsförbundet och Trollhättans F. K. P. R.

Vid de flesta föreningsmöten ha föredrag hållits dels i sociala frågor, dels i litteratur av någon bland föreningens medlemmar.

3 samkväm ha anordnats.

Under året ha 3 kvinnor invalts i skolorådet, därav 2 som lärarekårens representanter, 2 i fattigvårdsstyrelsen, 2 i kommittén för biografensur och 1 i styrelsen för Trollhättans ungdomsbibliotek.

Föreningens ordförande har under året bildat föreningar i Färgelanda och Gössäter.

132. **Tvååker.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Hulda Bengtsson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru
Frigga Carlberg.

133. **Uddevalla.**

Ordförande: fru *Gertrud Zachau*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Thyra Bergman*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan
fröken *Mimmi Jakobsson*.

Under året ha hållits 9 styrelsesammanträden, 2 för-
eningsmöten och 2 offentliga föreläsningar av fröken Clara
Wahlström om »Den kvinnliga emigrationens faror» och av
fröken Signe Wollter om »Kooperationen.» En studiecirkel
har pågått hela året med 40 deltagare. Under våren cirku-
lerade ett vandringsbibliotek mellan 50 låntagare.

1 föreningsmedlem är ledamot i fattigvårdsstyrelsen, 1
är suppleant i samma styrelse, 1 är medlem av barnavårds-
nämnden och 4 äro medlemmar av fosterbarnsnämnden.

134. **Ulricehamn.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafkommissarien
fröken *Hedvig Siedberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Stenman*.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 för-
eningsmöten, 4 samkväm och 1 offentlig föreläsning av dr
Lydia Wahlström om »Fredrika Bremer och den svenska
kvinnorörelsen.»

Kvinnornas deltagande i stadsfullmäktigevalen har varit
livligt, och de ha även börjat bevista kyrkostämmor. För-
enings medlemmar ha spritt rösträttslitteratur.

135. **Umeå.**

Ordförande och centralstyrelsemedlem: telegrafisten
fröken *Ingeborg Öquist*.

Centralstyrelsesuppleant: seminarieadjunkten,
fil. kand. fröken *Anna Grönfeldt*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 2 för-
eningsmöten, 6 samkväm och 2 offentliga föreläsningar av

rektor J. V. Lindgren om »Proportionella val» och av seminarieadjunkten Anna Grönfeldt över ämnet: »Vad vi vunno av 1909 års riksdag.»

136. Uppsala.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Ellen Hagen*.

Centralstyrelsesuppleant: samskolelärarinnan
fröken *Elisabet von Post*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 1 offentligt möte, 1 samkväm och 10 offentliga föreläsningar.

Det bästa av årets arbete har varit kursen i samhällskunskap, som rönt så livlig anslutning att en större lokal efter första aftonen måste anskaffas. Ledaren av kursen, fil. lic. Sven Tunberg, förstod särskilt väl att väcka och bibehålla deltagarnas uppmärksamhet och intresse. 10 föreläsningar höllos om »Vår statsförvaltning», »Riksdagens arbetssystem», »De nya kommunallagarna», »Arbetsfrågan» samt »Den prop. valmetoden», i samband med vilken höllos fingerade valmöten. Antalet deltagare i kursen var 250. Efter allmänt uttalad önskan kommer kursen att fortsättas nästa år. Föreningens ordförande deltog såsom delegerad i Londonkongressen och lämnade vid rösträttsmötet i Stockholm i juni en redogörelse för densamma. I detta möte deltog en hel del av föreningens medlemmar.

Vid årsmötet gav riksdagsmannen, borgmästare Jakob Pettersson en intressant skildring av »En rättegång med engelska suffragetter», vid vilken han fått närvara. Vid höstsammanträdet hade, med anledning av Annie Quiding-Åkerhielms artiklar i Stockholms Dagblad, anordnats diskussion om frågan: »Är den modärna kvinnan representerad i litteraturen?», vilken inleddes av fru Maija Wallmark-Edén. Diskussionen blev särdeles livlig och besvarades frågan med nej.

En studiecirkel med 15 deltagare har varit anordnad.

Agitation har liksom föregående år bedrivits genom utskickande av broschyrer, upprop, rösträttskort m. m. En av stadens tidningar har prenumererat på L. K. P. R:s artikelserie. 1 av föreningens medlemmar är bostadsinspektör.

137. **Ursviken.**

Ordförande: fru *Selma Landström*.

Centralstyrelsemedlem: lärarinnan fröken *Augusta Löw*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Jenny Ahlman*.

Styrelsen har haft 3 sammanträden och föreningen 4 möten. Föreningen, som vid föregående arbetsår räknade 32 medl., har detta arbetsår haft motigheter så att vid årsmötet i höstas endast ett 10-tal medlemmar erlade årsavgift. Orsaken härtill är nog att söka däri, att intet har kunnat göras utåt i och för vår saks förfäktande. Och en ej ringa bidragande orsak har även storstrejken varit. Vi ha likväl vid våra möten haft trevligt genom föreläsningar och familjesamkväm. Vid föreningens sista möte hade den dock glädjen anteckna 6 nya medlemmar och utsikter finnas att återvinna vad vi förlorat bland de gamla. Om föreningen såsom ämnat är i början av 1910 får ett föredrag av fröken Anna Grönfeldt är det gott hopp om, att intresset väckes på nytt för vårt gemensamma mål: rösträtt för kvinnor.

138. **Valdemarsvik.**

Ordförande: vakant.

Centralstyrelsemedlem: fru *Evelyn Forssberg*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan
fröken *Agnes Pettersson*.

1 offentlig föreläsning har hållits av fru Frigga Carlberg över ämnet: »Kvinnans uppgift är att skapa människolycka.»

139. **Varberg.**

Ordförande: läroverksföreståndarinnan fröken *Ingeborg Hamberg*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Elin Linder*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan
fröken *Olivia Andersson*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 3 samkväm och 1 sällskapsspektakel. På inbjudan av Frisinnade landsföreningens lokalavdelning har F. K. P. R. deltagit i ett av denna anordnat diskussionsmöte.

1 föreningsmedlem är ledamot av fattigvårdsstyrelsen och 1 är ledamot av skolrådet.

140. Vaxholm.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: överstinnan *Axeline Virgin*.
Centralstyrelsesuppleant: fru *Alma Lénström*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 4 offentliga föreläsningar: av fröken Clara Wahlström om »Den vita slavhandeln»; av d:r Gulli Petrini om »Proportionella val»; av fröken Mathilda Staël v. Holstein om »Kvinnans ställning i kommunalt hänseende» och av fröken Signe Bergman om »De engelska kvinnornas rösträttskamp.» Genom agitation och förberedande åtgärder av F. K. P. R. har en föreläsningförening kommit till stånd i Vaxholm. Föreningen har förhyrt ett vandringsbibliotek, som begagnats av 5 läntagare.

1 föreningsmedlem är ledamot i fattigvårdsstyrelsen, 1 i barnavårdsnämnden och 1 i fosterbarnsnämnden.

141. Vimmerby.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: samskolelärarinnan
fröken *Ester Boman*.

Centralstyrelsesuppleant: folkskolelärarinnan
fröken *Gertrud Fröberg*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 1 samkväm och 1 offentlig föreläsning av fru Frigga Carlberg om »Svenska barns sociala och rättsliga skydd.»

142. Visby.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fröken *Kerstin Wall*.
Centralstyrelsesuppleant: konstnärinnan
fru *Caroline Benedicks-Bruce*.

Under året ha hållits 10 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten. Vid ett av dessa lämnade ordföranden en redogörelse för de motioner för kvinnans politiska rösträtt, som väckts vid 1909 års riksdag, och för konstitutionsutskottets utlåtande med anledning av dessa. Vid det andra höll fru C. Benedicks-Bruce föredrag över »Minnen från Londonkongressen», i vilken kongress hon deltagit som en av de tolv representanterna från Sverige.

Den 18 januari höll d:r Lydia Wahlström en talrikt besökt offentlig föreläsning över ämnet »Svensk kvinna inför

svensk lag.» Efter föreläsningens slut voro föreningens medlemmar inbjudna till ett samkväm hos ordföranden, fröken Wall.

Under mars månad höll lektorn vid Visby högre allmänna läroverk d:r Hjalmar Jansson en serie av 3 föreläsningar om »Den engelska författningens utveckling». Till föreläsningarna såldes 74 seriebiljetter å 1 kr., och dessutom 25 seriebiljetter å 25 öre, de senare dels till lärjungar vid högre flickskolan, dels till medlemmar av Visby kvinnoklubb.

Borgmästaren C. Een höll på våren för föreningens medlemmar ett föredrag om den vid 1909 års riksdag antagna rösträttsreformen. Efter föredraget följde diskussion.

Föreningen har om måndagarna kl. 6—8 e. m. samlats i sin lokal till s. k. läsaftnar, varvid något lästs högt eller kortare föredrag hållits, ofta med en stunds diskussion. Dessa måndagsläsaftnar ha sedan den 1 okt. ägt rum i ny lokal, som fru Benedicks-Bruce godhetsfullt upplåtit åt föreningen i sin bostad i Visby.

Under året har Visbyföreningens högt värderade och avhållna ordförande, fröken Kerstin Wall, avgått på grund av bortflyttning från orten. Till hennes efterträdare utsågs på novembersammanträdet fru Caroline Benedicks-Bruce.

Före landstingets val av 2 ledamöter till Första kammaren tillställde F. K. P. R:s styrelse landstinget en skrivelse med hemställan, att det vid uppställande av kandidater ville utse endast sådana män, som kraftigt vilja medverka till omedelbart genomförande av en reform angående kvinnans politiska medborgarrätt. Vidare sändes skrivelser till de i pressen nämnda riksdagsmannakandidaterna med förfrågan om deras ställning till den kvinnliga rösträtts- och valbarhetsfrågan. Från båda de sedan valda erhöles svar. Den ene förklarade sig vara anhängare till föreningens syften, den andre emot dessa.

En serie av vandringsbiblioteket har utlånats under 3 månader.

Lokalpressen har visat sig gynnsamt stämd mot föreningen.

143. Vänersborg.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Ingrid Bergius*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden samt 7 möten. Av dessa ha 4 varit föreningsmöten samt 3 före-

drag: av fröken Clara Wahlström över ämnet: »Framåtskridande och lyx», av d:r Lydia Wahlström om »Fredrika Bremer och den Svenska kvinnorörelsen» samt en musikalisk soaré med föredrag av fröken Signe Wollter om »Kvinnans ställning efter de sista framgångarna».

Genom cirkulär ha alla röstberättigade kvinnor kallats, dels till ett valmöte för fyllnadsval till stadsfullmäktige, dels till att närvara vid ett fingerat stadsfullmäktigeval, som var anordnat av Frisinnade landsföreningens lokalavdelning för att lära känna den proportionella valmetoden.

I den legala fattigvårdsstyrelsen invaldes på hösten 2 medlemmar, 1 som ordinarie och 1 som suppleant.

144. Västervik.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Gerda Assarsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Nanny Vigren*.

Under året ha hållits 7 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten, 3 offentliga möten, därav 2 diskussionsmöten och 1 offentlig föreläsning av fru Frigga Carlberg om »Svenska barns rättsliga och sociala skydd.»

145. Västerås.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Maja Strandberg*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Ruth Randall-Edström*.

Styrelsen har under året haft 8 sammanträden, föreningen 5 möten. Första föreningsmötet var ordnat som samkväm med föredrag av ordföranden om mötet i Örebro samt uppvaktningen hos konungen; de fyra övriga voro diskussionsmöten. Ämnen: »Statsintresset och kvinnans rösträtt» (med anledning av fil. d:r Lydia Wahlströms broschyr.) Inledare: fru Maja Strandberg. »Möjligheten att anordna kurs i samhällslära». Inledare: fru Klara Lindh. »Om vår föda» (efter d:r Ada Nilssons broschyr). »Skolkökskurser för arbeterskor och husmödrar i Stockholm». »Kvinnorna och de aktuella dagsfrågorna». Inledare: fru Augusta Widebeck, Strängnäs. Samtliga diskussioner voro livliga och intressanta.

På föreningens initiativ har fröken Signe Widell härstades givit en vis- och sagoafton för barn och en för äldre.

Tillsammans med Socialdemokratiska kvinnoklubben och Vita bandet har föreningen anordnat ett större offentligt opinionsmöte för rusdrycksförbud å Djäkneberget med föredrag av fröken Emilie Rathou.

Mötet var besökt av 3,000 personer.

Efter diskussionen »Om vår föda» ingick föreningen genom en kommitté till stadsfullmäktige med anhållan om lokals iordningställande i Sundinska huset i och för anordnande av matlagningskurser för arbeterskor och husmödrar. Stadsfullmäktige anslogo 1,000 kr. till lokalens reparation. Föreningen har sedan planerat för dessa kurser, så att 3 stycken komma att givas under våren 1910.

Föreningen har under året ökat med 19 medlemmar. Tidningen Dagny har haft ett 30:tal prenumeranter inom föreningen.

De av Landsföreningen utgivna broschyrerna och flygbladen ha spritts i ganska stor utsträckning.

146. Växjö.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fil. dr fru *Gulli Petrini*.

Centralstyrelsesuppleant: stadsbarnmorskan fröken *Stina Åkerstén*.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten, vid vilka föredrag, diskussion och samkväm med sång förekommit. Bland föredrag må nämnas de av dr Gulli Petrini över »Centralstyrelsemötet i Örebro», »Londonkongressen» och »Rösträttsmötet i Stockholm».

Föreningen har genom anordnande av studieaftnar, genom boklån i sociala frågor och genom tillhandahållande av Social Tidskrift och Tidskrift för hemmet verkat för social upplysning.

Vid stadsfullmäktigeval ha kommunalt röstberättigade kvinnor uppmanats att deltaga i valet. Under det gångna året ha också ett större antal kvinnor begagnat sig av sin kommunala rösträtt.

Styrelsen ingav i september till landstinget en skrivelse med anhållan att vid riksdagsmannavalet till Första kammaren välja en person, som ej vore avogt sinnad mot kvinnans politiska rösträtt.

147. Ystad.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: skolföreståndarinnan
fröken *Maria Munthe*.

Centralstyrelsesuppleant: doktorinnan *Judith Winther*.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, flera föreningsmöten och 3 offentliga föreläsningar av d:r Lydia Wahlström över ämnet: »Varför vill kvinnan ha politisk rösträtt?», av d:r Gulli Petrini om »Proportionella val» och av fru Ella Billing om »Några intryck från kvinnokongressen i London 1909.» Intresset för kvinnans politiska rösträtt har ökat under det gångna året.

148. Åmål.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: fru *Elisabeth Palmertz*.

Centralstyrelsemedlem: fröken *Emma Beckman*.

Under året ha hållits 6 föreningsmöten. Tidningen Dagny jämte en del rösträttslitteratur har cirkulerat mellan medlemmarna.

1 av föreningens medlemmar är invald i stadens biblioteksstyrelse.

149. Ärnäs.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Sigrid Andersson*.

Föreningen är bildad under 1909 efter föredrag av fru Jenny Velander.

150. Ätvidaberg.

Ordförande och centralstyrelsesuppleant: fru *Anna Haggström*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Hulda Haldin*.

Under året ha hållits 1 föreningsmöte och 1 offentlig föreläsning av fru Frigga Carlberg.

151. Örebro.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: lärarinnan
fröken *Anna Borgström*.

Centralstyrelsesuppleant: fröken *Tekla Larsson*.

Under året ha hållits 8 styrelsesammanträden, 7 föreningsmöten och 1 offentligt opinionsmöte samt 1 offentlig

föreläsning av riksdagsman E. A. Nilsson om »Den nya valmetoden». Under månaderna oktober—december har ett vandringsbibliotek cirkulerat.

1 av föreningens medlemmar är suppleant i fattigvårdsstyrelsen.

Under senare hälften av året gjorde föreningen en stor förlust därigenom att dess insiktsfulla ordförande, fröken Anna Borgström, avflyttade från staden. Den för föreningen viktigaste tilldragelsen under året var att centralstyrelsen i L. K. P. R. höll sitt årsmöte i Örebro 8—9 januari. Vid det offentliga opinionsmötet höllos intressanta anföranden av dr Lydia Wahlström, fru Jenny Velander, redaktör Arvid Grundel och f. d. riksdagsmannen G. O. V. Lindgren. Efter mötet hade Örebro F. K. P. R. å Stora hotellet anordnat en supé, till vilken inbjudits de närvarande medlemmarna av centralstyrelsen jämte åtskilliga av stadens honoratiorens med damer, representanter för pressen, m. fl.

Genom granskning av valprotokollen vid stadsfullmäktigevalen har uttrönts, att tyvärr det ojämförligt största antalet röstberättigade kvinnor lämnat sin rösträtt obegagnad.

152. Öregrund.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Elna Nilsson*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 för-
eningsmöten.

153. Örnsköldsvik.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: fru *Karin Unge*.

154. Östersund.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: friherrinnan
Dina Leijonhufvud.

Centralstyrelsesuppleant: teckningslärarinnan
fröken *Anna Hultquist*.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 2 för-
eningsmöten, 1 offentligt möte, varvid rektor Selin höll före-
drag om »Vad kvinnorna vunnit under årets riksdag», och 3
offentliga föreläsningar av folkskoleinspektör Kjellin och

kandidat E. Brandt om »Den proportionella valmetoden» samt om »Kyrka och stat.»

2 föreningsmedlemmar äro skolrådsledamöter.

155. Östhammar.

Ordförande: gymnastikdirektören och bankkassören
fröken *Signe Jakobson*.

Centralstyrelsemedlem: fru *Hildegard Deland*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Lotten Törnqvist*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

156. Över-Selö.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: folkskolelärarinnan
fröken *Elsa Abraham*.

157. Öxnered.

Ordförande och centralstyrelsemedlem: sömmerskan
fröken *Ida Larsson*.

Centralstyrelsesuppleant: fru *Hanna Johansson*.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte, 2 offentliga möten samt 2 föreläsningar av fröken *Signe Wollter* om »Kvinnorna och rösträttsfrågan» och av riksdagsmannen *G. Strömberg* om »Proportionella val».

Intresset för föreningen i Öxnered med omnejd var till en början ganska ringa, och allmänheten tycktes icke rätt ha fattat rösträttsrörelsens betydelse. Men efter de belysande och sakrika föredrag, som hållits under året, har en glädjande förändring inträtt, något vartill männen i väsentlig grad bidragit genom sitt tillmötesgående och intresse. Lokalfrågan, som förut utgjort ett rätt stort hinder, har nu blivit betryggad genom upplåtande av fri lokal för föreningens möten, och framtidsutsikterna äro för närvarande de allra bästa.

Föreningen har anslutit sig till Älvsborgsförbundet.

Länsförbundens årsberättelser.¹

Gävleborgsförbundet.

Förbundet som bildats den 2 juni 1908, omfattade 31 dec. 1909 följande föreningar inom Gävleborgs län: Gävle, Söderhamn, Hudiksvall, Ljusdal, Färila, Bollnäs, Ockelbo, Hamrånge, Norrsundet, Torsåker, Storvik, Sandviken och Bomhus samt inom Uppsala län: Skutskär.

Gävleborgsförbundets angelägenheter handhas av ett till Gävle förlagt arbetsutskott på 3 personer med 2 suppleanter (ordf. fru Anna Björk, sekr. fru Klara Lindh och kassaförv. fröken Ester Forssell) jämte ordförandena inom de övriga föreningarna såsom korresponderande ledamöter.

Förbundets första årsmöte ägde rum i Söderhamn den 1 och 2 mars och inleddes med ett offentligt, talrikt besökt möte å rådhusalongen med fru Ellen Hagen som talare. Vid det enskilda mötet följande dag uppgjordes arbetslinjer för året, då förbundet icke antagit några stadgar, och bestämdes årsavgiften till 10 öre pr medlem. Frågan: »Vad bör göras för att kvinnorna, särskilt från landsorten, skola få kännedom om de nya kommunallagarnas innebörd?» diskuterades efter inledningsanförande av fru S. Rodenstam, Hudiksvall, och beslöts att ingå till centralstyrelsen med begäran att ett kort och lättfattligt flygblad i ämnet, lämpligt för massspridning, måtte utgivas. På aftonen var möte anordnat med Söderhamns F. K. P. R., varvid frågan: »Kunna kvinnor av olika samhällsklasser hava gemensamma intressen?» inledare fru K. Lindh, Gävle, diskuterades.

I mars anordnades en föredragsturné genom länet med fru Augusta Tonning, Ronneby, som talare. Föredrag höllos

¹ Göteborgs och Örebro länsförbund hava icke insänt särskilda berättelser.

på 13 platser, och tack vare fru Tonnings energiska arbete bildades 5 nya föreningar. Likaså har en ny förening bildats inom länet av fröken Anna Sundbom, Gävle. I april tillställdes länets representanter i Andra kammaren en skrivelse med anhållan, att de vid den kvinnliga rösträttsfrågans behandling i riksdagen måtte giva konstitutionsutskottets tillstyrkande utlåtande sitt understöd.

I övrigt har Arbetsutskottet utgivit tre meddelanden samt fört en omfattande korrespondens, ombestyrjt gemensamt tryck, spritt broschyrer samt förmedlat föredrag inom olika föreningar.

Skåneförbundet.

Skåneförbundet som bildades vid möte i Lund den 26 jan. 1908, har under 1909 haft följande styrelse: Doktorinnan Sofi Lindstedt, Engelholm, ordf., fru Louise af Ekenstam, Lund, kassaförvaltare och seminarieadjunkten fröken Gunhild Linder, Landskrona, sekreterare. Suppleanter: Fru Ella Billing, Kristianstad och d:r fröken Sofia Holmgren, Malmö. Revisorer hava varit: Fröken Emilia Lindqvist, Eslöv, och fröken H. Herrmann, Lund.

I sin verksamhet under år 1909 har styrelsen arbetat på huvudsakligen tre skilda uppgifter: 1. Att utarbета förslag till stadgar för förbundet att framläggas vid årsmötet 1910; 2. Att ordna föreläsningsverksamheten. 3. Att bilda nya föreningar och stödja nybildade.

Kommitténs förslag till stadgar har följande lydelse:

§ 1.

Skåneförbundet av F. K. P. R. sammanträder en gång årligen å tid och plats som bestämmas å föregående årsmöte.

§ 2.

Till ordinarie årsmötet äger varje F. K. P. R. välja 3 ombud, och bör justerat protokollsutdrag härom insändas till Skåneförbundets sekreterare. Huruvida övriga föreningsmedlemmar äga tillträde till förhandlingarna bestämmas för varje gång av styrelsen.

§ 3.

Å årsmötet framläggas revisions- och årsberättelser för föregående år; av den förra överlämnas ett exemplar till varje å mötet representerad förening för beviljande av decharge, samt bestämmes beloppet av årsavgiften för följande år.

§ 4.

I spetsen för Skåneförbundet står en styrelse, som är sammansatt av 3 personer samt 2 suppleanter, 2 revisorer och 2 revisorssuppleanter, vilka väljas av ombuden vid årsmötet för ett år i sänder.

§ 5.

Styrelsen utser inom sig ordförande, skattmästare och sekreterare.

§ 6.

Styrelsen åligger att i samråd med lokalföreningen på platsen ombestyras de praktiska anordningarna för årsmötet, ordna föreläsningsverksamheten, ekonomiskt understödja de mindre föreningarna i fråga om föredrag samt arbeta för bildande av nya föreningar.

§ 7.

För vårterminen böra förslag till föreläsningsämnen och föreläsare insändas till styrelsens sekreterare under föregående oktober månad och för höstterminen under april. Räkningar å föreläsarnas omkostnader insändas till styrelsens skattmästare, som fördelar desamma efter föreningarnas medlemsantal.

§ 8.

För att beslut om ändring av dessa stadgar skall vara giltigt, skall ändringsförslaget antagas av två på varandra följande årsmöten och å det senaste biträdas av minst $\frac{2}{3}$ av de röstande.

Föredrag ha genom kommitténs försorg anordnats av följande föreläsare i föreningar som begärt föredrag: Av d:r Gulli Petrini i Kristianstad 20 sept., i Ystad 21 sept., i Lund 22 sept. och i Hörby 23 sept. — ämnen: »Proportionella val» samt »Ogifta mödrar och deras barn»; av pastor H. Isberg i

Kristianstad 16 nov., i Engelholm 17 nov., i Klippan 18 nov. och i Hälsingborg 19 nov. — ämnen: »Ogifta mödrar och deras barn» samt »Prostitutionen»; av fru Augusta Tonning i Landskrona 19 nov., i Malmö 20 nov., i Eslöv 21 nov., i Lund 22 nov. och i Trelleborg 23 nov. — ämne: »Den kvinnliga rösträttsrörelsens historia»; av fru Ella Billing i Landskrona 4 mars, i Malmö 21 maj, i Landskrona 22 oktober och i Hesselholm 25 nov. — ämnen: »Vilka äro självförsörjande kvinnor?» samt »Intryck från Londonkongressen 1909;» av d:r Malin Wester-Hallberg i Eslöv i maj — ämne: »Kvinnohygien».

Kommittén har genom brev och utdelande av skrifter förberett bildande av föreningar i Åstorp, Höganäs och Billesholm, men på grund av de oroliga tiderna har saken måst uppskjutas. Dock är att hoppas att föreningar på dessa platser längre fram kunna bildas. För att stärka den nybildade föreningen i Båstad har kommitténs ordförande, doktorinnan Lindstedt, den 7 nov. där hållit ett föredrag och fått till stånd en styrelse.

För att underlätta föreningarnas val av föreläsningssämen och föreläsare har efter förslag av d:r Malin Wester-Hallberg genom kommittén anskaffats och till alla skånska F. K. P. R. kringlämnats förteckningar över föreläsare i Folkbildningsförbundet, Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt samt Föreläsningsbyrån i Lund.

Stockholms länsförbund.

Förbundet har under året haft ett sammanträde med representanter för till förbundet anslutna föreningar. Sammanträdet ägde rum i samband med det stora rösträttsmötet i Stockholm i juni. På initiativ av fru Maria Dehn i Södertälje har förbundet utgivit »Svenska kvinnors medborgarsång» med ord av Ellen Kleman och musik av Emil Sjögren.¹

¹ Rekvireras hos fru Maria Dehn, Södertälje. Pris 25 öre.

Södermanlands länsförbund.

På initiativ av fru Augusta Widebeck, Strängnäs, och fröken Elin Pålman, Gnesta, bildades Södermanlands länsförbund på ett möte i Flen den 6 mars 1909. Till förbundet anslutna äro föreningarna i Eskilstuna, Flen, Gnesta, Mölnbo, Nyköping, Strängnäs, Torshälla och Över-Selö. Förbundets ordförande är fru Augusta Widebeck, sekreterare fröken Elin Pålman och skattmästare fröken A. Gustafson.

Värmlands länsförbund.

Förbundets årsmöte hölls i Arvika den 19 september. Till arbetsutskott valdes fru Gerda Hellberg, Karlstad, ordf., fröken Ottilia Marin, Filipstad, sekret. och fru Ida Nordström, Arvika, kassaförv. Årsmötet ansåg som förbundets närmast föreliggande uppgift att söka få in allt flera av länets kvinnor under rösträttsorganisationen och beslöt därför att utfärda ett cirkulär med uppmaning till Värmlands kvinnor att ansluta sig till F. K. P. R. Detta cirkulär jämte bifogade flygblad har genom de olika F. K. P. R. enligt dem emellan uppgjord arbetsfördelning spritts över Värmland. Detta arbete fortgår.

Ett föredrag av fru Jenny Velander om »Kvinnornas kommunalpolitiska uppgifter» var av förbundet anordnat som turné. På grund av fru Velanders ytterst begränsade tid kunde tyvärr endast 3 föreningar erhålla föredraget.

Älvsborgsförbundet.

Älvsborgsförbundet konstituerades vid sammanträde å Öxnereds hotell den 14 februari 1909. Till förbundet anslöto sig genast föreningarna i Trollhättan, Vänersborg, Borås, Ulricehamn, Lilla Edet, Öxnered, Torpa och sedermera den under året bildade föreningen i Färgelanda. Mötesdeltagarna voro valda ombud från de respektive föreningarna. Dessa ombud utgöra en förbundskommitté, som har hand om förbundets angelägenheter. Kommittén valde inom sig ett

arbetsutskott, bestående av fröken Signe Wollter, Trollhättan (ordf.), fröken Ingrid Bergius, Vänersborg, (sekr.) och fröken Ida Larsson, Öxnered (kassaförv.). A. U. har under året anordnat en föreläsningsturné av d:r Lydia Wahlström, som i oktober föreläste i flera av länets föreningar.

A. U. har vidare vänt sig till nykterhetsorganisationerna i länet och begärt, att vid anordnandet av offentliga möten tillfälle måtte beredas en kvinna att framhålla kvinnörörelsens betydelse för nykterhets-saken. Denna begäran har föranlett, att förbundets ordförande vid upprepade tillfällen blivit kallad att hålla dylika föredrag vid offentliga nykterhetsmöten.

Då kvinnornas rösträttsfråga väntades komma före i riksdagen, vände sig A. U. i en skrivelse till länets samtliga riksdagsmän i båda kamrarna för att visa det intresse, varmed Älvsborgskvinnorna följde sina riksdagsmäns åtgöranden.

I avsikt att få till stånd samarbete med länets föreläsningföreningar har A. U. vänt sig till dessa med begäran att under varje föreläsningstermin åtminstone någon föreläsning av socialpolitisk art måtte anordnas.

Inom länet har under året en ny F. K. P. R. bildats i Färgelanda av fröken Signe Wollter. Förberedelser ha vidtagits för att bilda ett förbundet tillhörande vandringsbibliotek.

Förbundets kostnader bestridas av lokalföreningarna, som till förbundet erlägga en årsavgift motsvarande 10 öre per föreningsmedlem.

Östergötlands länsförbund.

Förbundet, som bildades den 23 februari 1908, består av F. K. P. R. i Norrköping, Linköping och Söderköping. Under 1909 ha ombud från dessa föreningar samlats till ett möte i Norrköping den 18 september. Det beslut, som där fattades om gemensamma åtgärder i händelse av fyllnadsväl till Första kammaren, blev aldrig satt i verkställighet, emedan intet fyllnadsväl ägde rum. Länsförbundets olika avdelningar ha för övrigt arbetat var på sin ort.

Översikt

över Landsföreningens för kvinnans politiska rösträtt utveckling.
Lokalföreningarnas bildande. Medlemsantalet 31 december 1909.

Föreningens namn	Län	År	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Stockholm.....		1902	Juni	4	2 126	—
Göteborg	Göteborgs	»	Oktober	7	580	20
Lund	Malmöhus	1903	Januari	24	108	—
Nyköping	Södermanlands	»	Februari	9	120	—
Hälsingborg	Malmöhus	»	»	19	100	—
Karlstad	Värmlands	»	Mars	16	200	—
Uppsala	Uppsala	»	»	21	150	—
Växjö	Kronobergs	»	»	23	65	—
Gävle	Gävleborgs	»	»	4	276	—
Landskrona	Malmöhus	»	April	6	94	—
Varberg	Hallands	»	»	20	85	—
Malmö	Malmöhus	»	»	21	229	1
Engelholm	»	»	»	23	51	—
Halmstad	Hallands	»	»	24	90	—
Ronneby	Blekinge	»	»	24	130	—
Linköping	Östergötlands	»	Maj	2	196	—
Falkenberg	Hallands	»	»	5	48	—
Örebro	Örebro	»	»	13	131	—
Norrköping	Östergötlands	»	Oktober	24	249	—
Umeå	Västerbottens	»	November	24	154	—
Skara	Skaraborgs	»	»	27	55	—
Hudiksvall	Gävleborgs	»	December	3	69	—
Eslöv	Malmöhus	»	»	4	48	—
Sundsvall	Västernorrlands	»	»	4	171	—

Söderhamn	Gävleborgs	1903	December	9	95	—
Östersund	Jämtlands	»	»	14	80	—
Gellivare	Norrbottnens	1904	Januari	10	54	—
Härnösand	Västernorrlands	»	Mars	2	104	—
Karlskrona	Blekinge	»	April	9	74	—
Arboga	Västernorrlands	»	November	16	68	—
Mariestad	Skaraborgs	»	»	21	51	—
Västervik	Kalmar	»	»	28	40	—
Eksjö	Jönköpings	»	December	2	36	—
Vänersborg	Älvsborgs	»	»	6	111	7
Uddevalle	Göteborgs	1905	Februari	10	89	—
Filipstad	Värmlands	»	Mars	26	32	—
Karlskrona	Blekinge	»	Maj	15	11	3
Lindesberg	Örebro	»	Augusti	12	46	—
Norrälje	Stockholms	»	November	6	59	2
Vaxholm	»	»	»	26	25	2
Hvetlanda	Jönköpings	»	December	7	28	—
Ludvika	Kopparbergs	»	»	10	250	—
Falun	»	»	»	11	20	—
Nora	»	»	»	17	20	—
Grängesberg	Örebro	»	»	29	20	—
Kopparberg	Kopparbergs	»	»	31	60	—
Söderälje	Örebro	1906	Januari	9	77	—
Strängnäs	Stockholms	»	Februari	14	48	—
Strömstad	Södermanlands	»	»	16	61	9
Jönköping	Göteborgs	»	Mars	8	102	—
Lyekeby	Jönköpings	»	»	10	20	—
Kisa	Blekinge	»	»	30	17	3
Eskestuna	Östergötlands	»	»	1	52	—
Skutskär	Södermanlands	»	April	4	60	—
Kumla	Uppsala	»	»	28	35	—
Trelleborg	Örebro	»	»	5	28	—
Lidköping	Malmöhus	»	Maj	9	34	—
Hedemora	Skaraborgs	»	»	10	25	—
	Kopparbergs	»	»			—
			Transport		7,467	47

Föreningens namn	Län	År	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Tidaholm	Skaraborgs	1906	Maj	15	7,467	47
Mölnbo	Stockholms	»	September	7	28	—
Visby	Gotlands	»	»	17	140	—
Åmål	Älvsborgs	»	Oktober	5	28	—
Västerås	Västmanlands	»	»	13	139	—
Sollefteå	Västernorrlands	»	»	22	57	—
Edsvalla	Värmlands	»	November	18	40	—
Kristianstad	Kristianstads	»	»	21	124	2
Arvika	Värmlands	»	»	29	104	—
Hörby	Malmöhus	»	December	6	47	—
Kil	Värmlands	»	»	15	25	—
Norrahammar	Jönköpings	1907	Januari	3	60	—
Säfte	Värmlands	»	»	7	46	8
Kalmar	Kalmar	»	»	6	160	3
Karlskoga	Örebro	»	April	15	47	—
Sandviken	Gävleborgs	»	Maj	2	40	—
Rättvik	Kopparbergs	»	»	30	16	—
Leksand	»	»	Juli	1	74	—
Skellefteå	Västerbottens	»	»	8	41	—
Ursviken	»	»	»	9	16	—
Piteå	Norrbottens	»	»	10	50	—
Luleå	»	»	»	11	143	—
Elmhult	Kronobergs	»	»	16	46	—
Boden	Norrbottens	»	»	18	47	—
Ljungby	Kronobergs	»	»	5	43	—
Gräbbestad	Göteborgs	»	Augusti	7	28	—
Neder-Kalix	Norrbottens	»	»	10	42	—
Haparanda	»	»	»	12	45	2
Öregrund	Stockholms	»	»	12	88	—
Ljusdal	Gävleborgs	»	»	17	71	—
	Transport					

Mariefred	Södermanlands	1907	Augusti	18	20	7
Sigtuna	Stockholms	»	»	20	25	
Alvesta	Kronobergs	»	September	31	22	11
Trollhättan	Älvsborgs	»	»	12	109	
Gränna	Jönköpings	»	»	13	41	
Hessleholm	Kristianstads	»	Oktober	22	38	
Gnesta	Södermanlands	»	»	9	39	
Tingsryd	Kronobergs	»	November	22	27	
Arvidsjaur	Norrbottnens	»	»	2	40	
Borgholm	Kalmar	»	»	4	38	
Oskarshamn	»	»	»	5	82	
Lysekil	Göteborgs	»	»	6	52	
Söderköping	Östergötlands	»	»	30	41	
Örnköldsvik	Västernorrlands	»	»	30	20	1
Gudmundrå	»	»	December	7	39	
Ystad	Malmöhus	»	»	7	47	
Simrishamn	Kristianstads	»	»	8	23	
Storvik	Gävleborgs	»	»	15	24	
Gislaved	Jönköpings	1908	Januari	30	13	
Markaryd	Kronobergs	»	»	31	12	
Östhammar	Stockholms	»	Februari	1	33	
Enköping	Uppsala	»	»	10	34	
Vimmerby	Kalmar	»	Mars	7	16	
Helgun	Västernorrlands	»	»	15	10	
Falköping	Skaraborgs	»	»	17	30	
Hjo	»	»	»	21	25	
Oxnered	Älvsborgs	»	April	5	27	1
Oviken	Jämtlands	»	»	17	30	
Köping	Västmanlands	»	»	21	64	
Lilla Edet	Älvsborgs	»	Maj	2	23	
Borås	»	»	»	7	68	
Bräcke	Jämtlands	»	»	10	55	
Torpa	Göteborgs	»	»	22	25	
Marstrand	»	»	Juli	6	52	
Valdemarsvik	Östergötlands	»	Augusti	8	31	3
Över-Selö	Södermanlands	»	»	13	20	
			Transport	10,609		86

Föreningens namn	Län	År	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Ulricehamn	Älvsborgs	1908	Oktober	1	10,609	86
Atvidaberg	Östergötlands	»	»	18	47	5
Glommenstråsk	Norrbottnens	»	November	23	13	—
Rogberga	Jönköpings	»	»	28	12	—
Klippan	Kristianstads	»	December	2	91	10
Mjellby	Blekinge	»	»	13	34	—
Bomhus	Gävleborgs	»	»	20	20	—
Mora*)	Kopparbergs	1909	Februari	18	30	—
Avesta	»	»	»	8	—	—
Flen	Södermanlands	»	Mars	9	16	—
Norrundet	Gävleborgs	»	»	6	25	3
Hamrånge	»	»	»	19	19	—
Ockelbo	»	»	»	20	9	—
Bollnäs*)	»	»	»	21	11	—
Färila	»	»	»	24	—	—
Torshälla	Södermanlands	»	»	25	18	—
Färgelanda	Älvsborgs	»	April	22	29	1
Torsåker*)	Gävleborgs	»	»	25	14	3
Tvååker*)	Hallands	»	»	—	—	—
Stenstorp	Skaraborgs	»	Juli	17	—	—
Skurup	Malmöhus	»	Augusti	1	22	—
Skövde	Skaraborgs	»	»	26	22	—
Båstad*)	Kristianstads	»	September	4	27	—
Tierp	Uppsala	»	»	15	—	—
Hellekis*)	Skaraborgs	»	Oktober	17	20	—
Annäs*)	»	»	»	16	—	—
Hallsberg	Örebro	»	»	17	—	—
Degerfors	»	»	»	30	18	—
Norberg	Västmanlands	»	»	31	18	—
Gössäter	Skaraborgs	»	November	5	13	6
Motala	Östergötlands	»	»	14	19	—
Kungsbacka	Hallands	»	»	17	27	2
Nässjö	Jönköpings	»	December	6	20	—
		»	»	13	20	—
				Summa	11,223	116

*) Uppgift om medlemsantalet 1909 saknas.

Rösträttslitteratur.

Skrifter utgivna av:

Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

N:o I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingivna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—1906	0: 50
» II, Gustaf A. Aldén: Vilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex., utgången)	6: —
» III, Mathilda Staël von Holstein: Målsmanskapet och kvinnans ställning inom äktenskapet enligt gällande svensk rätt	0: 50
» IV, Anna B. Wicksell: Om kommunal rösträtt för gifta kvinnor	0: 10
» V, Lydia Wahlström: Statsintresset och kvinnans rösträtt	0: 40
» VI, Partiuttalanden i kvinnornas rösträttsfråga	0: 25
» VII, K. A. Sheppard: Kvinnorösträtten på Nya Zeeland	0: 40
Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den Internationella kvinnorösträttskongressen i Köpenhamn	0: 10
Elin Wahlqvist: Partipolitiken och kvinnornas rösträttsfråga	0: 03
Ann Margret Holmgren: Mor Karin	0: 03
Sigrid Kruse: Grannarna	0: 02
Nancy Svanberg: Goda kamrater	0: 03
H. E. Hallberg: Kvinnan i hemmet och samhället	0: 05
Kortfattad ledning för kvinnornas deltagande i de kommunala valen (pr 100 ex.)	0: 68
Sigrid Kruse: Nykterhetsfrågan och kvinnornas rösträtt (pr 100 ex.)	0: 90
Hur kunna gifta kvinnor förvärva kommunala rättigheter? (pr 100 ex.)	0: 60
Utdrag ur riksdagens protokoll	0: 02
Festskrift utgiven med anledning av Ann Margret Holmgrens 60-årsdag	0: 75
Tidningen Rösträtt för kvinnor	0: 10

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm:

N:o 1, Natanael Beskow: Till frågan om kvinnans politiska rösträtt	0: 05
» 2, Anna Whitlock: Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?	0: 10
» 3, Hilma Borelius: Varför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigat?	0: 10
» 4, Lydia Wahlström: Principerna för kvinnans rösträtt	0: 10
» 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? (utgången)	0: 05
» 6, Lydia Wahlström: Lärdomar av den kvinnliga rösträttsrörelsen	0: 10
» 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan	0: 15
» 8, Lydia Wahlström: Högervinnorna och den nuvarande situationen	0: 05
» 9, Sofi Lindstedt: Varför böra religiöst övertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?	0: 05
Minneslista (5:te uppl.)	0: 05

Stockholms länsförbund:

Svenska kvinnors medborgarsång. Ord av Ellen Kleman, musik av Emil Sjögren	0: 25
---	-------

Diverse rösträttslitteratur:

Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning (0: 75)	0: 60
Lydia Wahlström: Den svenska kvinnörörelsen	0: 45
Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre	0: 25
Hilda Sachs: Kvinnornas rösträtt	0: 25
Anna Kleman: Kvinnans medborgarrätt	0: 25
Karl M. Lindh: Kvinnornas rösträttskrav	—
Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter	0: 15
Ovanstående flygblad och broschyrer kunna rekvideras från L. K. P. R:s expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen varje dag kl. 3—4 e. m. Vid rekvisition av minst 100 ex. av flygbladen nr:is 1—9 lämnas 25 % rabatt.	

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Göteborg:

N:o 1 och 2 (slutsålda).	
» 3, Helen Sjöstedt: Kvinnornas frihetsvädjan	0: 05
» 4, Frigga Carlberg: Varför fru Håkansson gick in i röst- rättsföreningen	0: 05
» 5, Helen Sjöstedt: Den fängslade modern	0: 25
» 6, Frigga Carlberg: När begreppen klarna. Dramatisk baga- tell i 2 scener	0: 25
» 7, En serie rösträttsbrevkort (pr st. 0: 10, per serie om 12 kort)	1: —
» 8, Frigga Carlberg: Varför fru Håkanssons dotter gick in i rösträttsföreningen	0: 05
Vid rekvisition av minst 100 ex. av nr:is 3 och 8 och vid rek- visition av minst 10 ex. av nr:is 5 och 6 lämnas 20 % rabatt.	

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Linköping:

N:o 1, Villy Sjödin: Några intryck från kvinnoaksmötet i Kristiania	0: 06
» 2, Emy Wenström: Ett ord till kristligt intresserade kvinnor	0: 05
» 3, Jenny Wallerstedt: Några ord med anledning av kvin- nornas masspetition	0: 06

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Gävle:

N:o 1, Anna Björck: Föredrag vid årsmötet den 31 januari 1906	
» 2, Klara Lindh: Kvinnan i det politiska och kommunala ...	
» 3, Karolina Sjalander: Varför ha de religiöst intresserade kvinnorna hittills så litet deltagit i rösträttsarbetet?	

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Landskrona:

Anna Linder: Varför vi begära rösträtt	0: 10
--	-------

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Sundsvall:

Dag, utgiven med anledning av föreningens 5-årsfest i dec. 1908	0: 50
---	-------

1001847628

